

Taxa postală
plătite în num.
No. 224.718 925.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj-Ko-
losvár, Stra-

Dl. Amastter Robert
Budapest
Disztér 2 11 8

TELEP

ZSIDÓPOLITIKAI NAPILAP

Bérmentelen
leveleket nem
fogadunk el.
Kéziratok
megőrzését nem vállaljuk. Fő-
szerkesztő dr. Marton Ernő, Fele-
lős szerkesztő Jámor Ferenc,
Bukaresti szerkesztő: Hátszegi
Ernő, Str. St. Constantin Nr. 31.

Ara 5 lej

Péntek, 1932 szept. 16.

5692. ÉV
EML. 15.

XV. ÉVF.
212. SZÁM

VILAG TÜKRÉ

A zsidó a libával

Az antiszemita demagógia mestere, Cuza professor volt szíves hallatni véleményét művészeti kérdésekről is. Ő, aki sohasem vitt művészetet politikájába, természetesen, hogy politikát kever a művészetbe.

A muzikusokkal szerencséje volt. Wagner Richárdot például kedvenc zeneszerzőjének mondhatja anélkül, hogy az inkonzekvencia bűnébe esne...

A festészetnél azonban megakadt. Hetvennégy év alatt nem sikerült jövevű festőt felkutatnia, aki antiszemita volna. Olyan festmény sem került a szeme elé, amelynek szízszejébe belekapaszkodhatna a tudós professor.

Am Cuza nem az a legény, aki hagyja magát.

Grigorescunak, az egyetlen neves román festőnek „A zsidó a libával” című ártatlan csendéletét avatta fel kedvencül. Mondván, hogy ez a kép szimbolizálja a zsidó kizsákmányolást.

Hogy miért éppen a „Zsidó a libával”? Nem lényeges.

Fő a konzekvencia, amelytől a biszmarki mondas egy emberöltőn keresztül nem tudta eltéríteni az antiszemita professzort.

Igy aztán marad minden, ahogy volt.

A zsidó a libával.

Cuza az ostobaságával.

Az apostol éhségstrájkja

Gandhi — úgy írják a londoni lapok — meghalni készül. Nem egészen szokatlan öngyilkossággal. Csak a cél, amiért ezt tenni készül, szokatlan, főképp nála, aki politikus és politikai célkitűzései egyikét akarja halálával elérni.

A halál a mártírok szándékolt halála, éhezni akar addig, amíg bele nem pusztul. Miért teszi ezt? Mert szerinte az angol kormány mindaddig nem fogja megváltoztatni az indiai alkotmánytervet, amíg egy komoly, nagy hindu lázadás erre rá nem szorítja. Ha ő meghalna a nagy ügyért — ez az elgondolása — akkor a hitbiztos és politikai meggyőződésében fanatikus hindu nép szent háborút hirdetne és Gandhi nélkül indulna csafasorba. Mi azt mondjuk erre, hogy bizarr gondolat. Éhezni Indiában nem tartozik a szokatlanságok közé. Nemesak azok éheznek, akiknek nincs mit enniük, tudjuk, milliószámra pusztulnak így el éhség idején a hindu tömegek, de éheznek azok is, akik szervezetük regenerálását akarják elérni. Különböző könyvekben maga Gandhi is ezt hirdeti. A harminc-negyven napos étlen-szomjan való vesztelését egyáltalán nem tartozik a ritkaságok közé. Lehet, hogy Gandhi fokozni fogja ezt a már megszokott életrendjét és egy szép napon el fog tűnni a politika színteréről és sokan azt fogják mondani: érettük halt meg, tehát harcolni kell az ő eszméjéért. De a legtöbben nem ezt fogják mondani, hanem: ő meghalt és vele együtt a nagy gondolat.

A mártírok a multban élnek, a fejlődés vonala ellenben a jövő felé mutat.

Gandhi passzív politikus volt világszerte. A non cooperation — nem együttműködni velük, már mint az angolokkal, nem szabad használni textílijeiket, mindenki járjon inkább kezdetlegesebb anyagból, de legyen az háziszőttés. Ne vegyünk igénybe vasutjait se, inkább tartson az ut, amit fél nap alatt lehet megtenni, hetekig, de ne ülünk vonatjaira. Ez a passzív szellem aligha fog átcsapni az ellenkezőjére, abban az esetben, ha Gandhi az ő passzív módján fog megválni életétől.

Sülyed Anglia...

Alig néhány héttel az ottawai konferencia befejezése után, alig pár száz órával azután, hogy Stanley Baldwin be-
rekesztette a tanácskozásokat, amelyek azért hívták össze, hogy a nagyhatalmi pozíciójában erősen veszélyeztetett angol anyaország helyzetét egy időre újból megvizsgálja — újabb veszedelem fenyegeti a fogadások, a flegmatikus angolok, a londoni köd és egyéb félmjelzett köz-
helyek hazáját. Az újabb veszedelmet az

A kampóskereszt és az ötágú szovjetcsillag ölelkezik Németországban

Megindult a diktatura gépezete. Lapokat koboznak, újságírókat lecsuknak. A német események rossz hatást tesznek a külföldi tőzsdékre

Berlin, szeptember 15. A német politika csak most kezd ocsudni a döbbenet alól, amit a diktatura nyílt kihangsúlyozása keltett birodalomszerte. Az események nagy zajlásából egy feltétlenül érdekes és talán meszesen jelenség domborodik ki: a kampóskereszteknek a kommunistákhoz való közeledése. Göring birodalmi gyűlési elnök parlamenti harca a diktatura ellen egy kommunista indítvány segítségével indult meg és a parlament jogügyi bizottságában a kommunisták és a nemzeti szocialisták együtt támadták Hindenburgot. A támadás anyaga az volt, hogy a bizottságban a kommunisták és Hitlerék azt kívánták, hogy ne csak a kormány tagjait idézzék meg a bizottság tárgyalásaira, hanem — minthogy a birodalom elnöke is felelősséggel tartozik a történelemért, Hindenburg is jelenjen meg a nép által alkotmányosan választott képviselőtestület jogügyi bizottsága előtt. A tárgyaláson egy pillanatig már úgy látszott, hogy a bizottságnak náci és kommunista többsége elfogadja a Hindenburgot elítélő indítványt, ha Loebe a Reichsrat tapasztalt elnöke ki nem parozza a súlyos támadást. A kommunista és hitleri fegyverbarátság megnyilvánult abban a védelemben is, ahogy a kampóskeresztet tiltakoztak a kommunistáknál tartott házkutatás ellen.

Mai táviratainkat alább adjuk:

Jogos vagy jogtalan volt a felosztás?

Berlin, szeptember 15. A népképviselő jogait védő birodalmi gyűlési bizottság ma is ülést tartott. Göring, a felosztott birodalmi gyűlés volt elnöke példák illusztrálta a német parlamentáriszmus multjából, hogy szavazás elrendelése után az elnökök nem adtak szó-lásjogot senkinek. Egyetlen kivételt tettek egy ízben Bismarckkal, de ugyanakkor jegyzőkönyvbe vették, hogy az eset precedensül nem szolgálhat.

Az ülés további folyamán a centrum részéről határozati javaslat elfogadását ajánlották, mely szerint a bizottság helyesli Göring magatartását s megállapítja, hogy a szavazásnak ugyan nincsen államjogi hatálya, leszógegni kívánja, hogy ez a körülmény semmiben sem érin-

angol tudományos társaság yorki kongresszusán Langfield ismert tudós jelen-tette be, aki azt a tudományos megfigye-lését ismertette, miszerint az angol sziget sülyed!

Angolország feltartóztatáhatatlanul a tenger alá sülyed, semmi fel nem tartja — csupán a sülyedés kissé lassu és eltart egy ideig. Egyelőre 100 évenként 9 hüvelykkel, egy negyedméterrel sülyed és így valamennyiünk kiszámíthatja, hogy néhány évezreden belül nem lepi majd el Angliát és legalább tízezer évig kell még várunk, amíg a La Manche csatorna halai a Tower tornyai körül tanyáznak majd.

De ha pillanatnyilag még nem is aktuális az angol sziget elsülyedése, ha egyelőre még sem a Szent Pál székes-egyház környékén, sem a Cityben vagy a London-Westendben az elsülyedés híre nem esnek a telekárak és arról sem ol-vasok a kitűnő Manchester Guardianban, hogy lényegesen több utlevelet váltanak ki az angolok, hogy tömegesen átköltöz-nének Európába, mégis, mint szimbólum, eléggé meggondolkoztató.

Elgondolkoztató és meditatásra ingerlő, hogy a sülyedésről szóló hír éppen ezek-

ti a szavazás eredményének politikai jelentőségét. A javaslatot a nemzeti szocialisták nem voltak hajlandók elfo-gadni s megmaradtak eddigi merev áll-láspontjuk mellett, hogy a felosztás alkotmányellenes és a birodalmi kor-mánynak távoznia kell. A megidézett bi-rodalmi miniszterek ma sem jelentek meg a bizottság előtt. A kormányféri-aknak változatlanul az az álláspontjuk, hogy a jelenlegi helyzetben minden meg-hívas tárgytalan s annak nem tesznek eleget.

Szelíd intelem...

Berlin, szeptember 15. A birodalmi kormány hivatalos közlést tett közzé, melyben inti a lapokat arra, hogy tar-tózkodjanak Hindenburg elnöknek alkotmányértéssel való megvédésétől, mert az ilytartalmu sajtóorgánumokat a bi-rodalmi kormány el fogja koboztatni.

Elkobzások, letartóztatások

Berlin, szeptember 15. A politikai rendőrség leleplezte a kommunisták titkos nyomdáját, amelyben a betiltott Rote Fahne helyébe kiadásra kerülő lapot, a Rote Sturmfehnet készítették. A lapból 50 ezer elkészült példányt lefog-laltak. Hét letartóztatást eszközöltek. Az őrizetbe vettek egyike a rendőrségi autóból kiugrott és menekülni próbált, de sikerült újra elfogni. A lefoglalt Rote Sturmfehne cikkeinek szerzői ellen hazaárulás bűncselekménye miatt eljár-ást indítanak.

A népszövetségi közgyűlési ülésza-kon Neurath báró birodalmi külügymi-niszter lesz Németország fődelegátusa.

A tőzsde reagál

Newyork, szeptember 15. Az árlétörés a newyorki tőzsdén nem jött váratlanul, mert már a mult hét második felében lényegesen gyöngült az irányzat, tegnap aztán a németországi események várat-lan fordulata nagyon lehangotha a pia-cot. A hirtelen támadt árhangulat csak ideiglenesnek tartják, annál is inkább mert a gazdasági világhelyzetet kedve-zően itélik meg és a pamutterméstről szó-ló hivatalos jelentés nem kedvezőtle-nebb, mint amilyet a magánbecslés várt.

ben az időkben kerül nyilvánosságra. Most, amikor Anglia elkecseregett kísér-leteket tesz a gyarmatok összefogására, most amikor a 100 év előtti szabadszer-kelemi mozgalom (emlékezzetek Cobden nevére) megcsufolására, a legvadabb védővámokat létesíti, hogy gazdaságát megmentse, most, amikor a gyarmataiban megnövekedett és felterebélyesedett ipa-rok a híres angol ipart megsemmisüléssel fenyegetik, most már csak formai hozzá-járulásként, a természet megpecsételő szavazataként tűnik, hogy már a termé-szettudósok is azt mondják: Anglia sü-lyed.

Igen, Anglia sülyed, Anglia a lejtőre került. Hol van az az Anglia, amely a spanyol flottát megsemmisítette, amely gyarmatokat ragadott magához, amely egy Napoleon hatalmát törte meg, amely az egész világ hitelezője volt? Ma: esé-sében megállított angol font, elszakadni készülő, erőszakkal vagy csalafintással ideig-óráig visszatartott gyarmatok és egy volt gyarmat, az Északamerikai Egyesült Államok letipró főlénye!

Bizony, Anglia sülyed! Hogy mondja Longfield professor ur?

Mindössze huszonöt centimétert?

Az oroszországi zsidók tragédiája

I.

Tel-Avivból kaptuk az alábbi szomo-ru jelentést, amelyet az oroszországi szocialista-cionista munkáspárt (Hitachduth) külügyi delegációja adott ki a napokban a szovjetországi zsidóság siralmas helyzetéről. Nem arról van itt szó, hogy ezek az emberek a szovjet-rendszer építómunkáját, az öt éves gazdasági terv eredményeit akarják kétségbevonni, hanem szomorú dokumentuma ez annak, hogy a zsidó népszociális és gazdasági problémáit nem oldja meg egymagában egy olyan rendszer, amelyet a zsidóság egészség-telen rétegződésével ellenkező osztá-lyozottságu társadalom felszabadításá-ra és szanálására állítottak be. Mind-addig, amíg a zsidóság nem rendelkez azokkal a népi és termelési adottsá-gokkal, amelyekkel a föld minden né-pe, az ugynevezett „gazdanépek” ren-delkeznek, amíg a zsidóság különleges helyzetet fog elfoglalni a népek kö-zött, — addig nem várhatunk megol-dást a zsidókérdés számára az egye-temes szociális mozgalmaktól.

A zsidóság önmaga kell, hogy kezé-be vegye sorsának jobbrafordítását a területi koncentráció, a népi regenerá-lódás és a gazdasági újjáépítés jegyében. Az oroszországi Hitachduth alábbi jelentése pregnáns példája annak, mi történik a zsidóság ama rétegével, amely azt hitte, hogy a szovjet-rend-szer épp olyan megoldást fog hozni a zsidók számára is, mint amelyet Orosz-ország többi népeinek ígér az új rit-mus, amely azt hitte, hogy a zsidók és az oroszok problémája egy és ugyan-az. A gyakorlat azonban súlyos bizo-nyítékot szolgáltatott ennek ellenkező-jéről. Az éles differencia, amelyet ön-maguk előtt akartak letagadni az orosz zsidók, megbosszulta magát és a szov-jetkormány, amely igazán komolyan foglalkozik a zsidókérdéssel, nagy gon-dok közepette keresi most az utat en-nek a kérdésnek a levezetésére.

II.

„Oroszországban — írja a jelentés — a zsidók ezrei állanak az éhhalál küszöbén. Naponta halljuk a segély-kiáltásokat Oroszországból. Egész vá-rosok állanak kenyér nélkül. Asszo-nyok, gyermekek és aggastyánok éhez-nek napokon keresztül. Lappangó be-tegségek ütök fel a fejüket az éhség következtében. Ukrajna zsidó falvai-ban kiütött az epidémia. Ez azonban még nem elég. A zsidó lakosságnak a kormányrendeletek „dollár-inkvizíciói” alatt kell nyögnie. Az orosz zsidóság problémája legkomolyabb fázisához ér-kezett.

A szovjet-uralom a zsidóknak csak egy kis részét tudta bekapcsolni gaz-dasági rendszerébe, a zsidók nagy töb-bisége azonban egzisztenciális lehetőség nélkül maradt. A zsidó deklaszáltak száma összehasonlíthatatlanul nagyobb a nemzsidókéknél. Az által, hogy a szov-jetkormány harcol az antiszemitizmus ellen és gondoskodik néhány ezer zsidó család falusi letelepítéséről, — ezzel még nincs megoldva a deklaszáltak százezreinek a problémája, akik a szó legsúlyosabb értelmében éheznek. Oroszországban több ezer zsidó csalá-dot fenyeget a teljes megsemmisülés.

A zsidó tömegeknek eme fizikai meg-semmisülése azonban egy szellemi asz-

szimulációval és a nemzeti tulajdonságoknak teljes eltűnésével jár együtt. Minden szellemi és kulturális haladás a héber nyelv, a héber kultúra és a cionizmus irányában megszünt. A fiatal generáció elidegenedett saját népétől.

Az oroszországi zsidók megszűnnek népek lenni. A világ egész zsidóságának elsőrendű kötelessége, hogy ennek a problémának különös figyelmet szenteljen.

III.

Az oroszországi Hitachduth jelentése ezután számos levelet közöl az oroszországi zsidók helyzetének illusztrálására. Egy Zmerinkából kelteztett levél leírja, hogy az emberek a házakban, az állatok a mezőkön pusztulnak el az éhségtől és a vonatok tömve vannak menekültekkel, akik elhagyták falvaikat és céltalanul utazgatnak össze-vissza. Az árak roppant magasak. És egyre emelkednek. Az éhség mellett azonban még súlyosabban hat ki számtalan ártatlan embernek a letartóztatása. A letartóztatottakat sötét pincékbe hajtják. „Mindezt azonban nem látják a turista-társaságok, amelyeket nagyszemű fogadtatásban részesítenek.” Egy másik levél arról szól, hogy az uccákon éhségtől dagadt arcú és beesett szemű embereket látni. A nyomor méretein kívül most házaikból is kikergetik a deklaszáltakat. Sokan már elvezették a tetőt is fejük fölé.

IV.

Főösleges ezekhez az írásokhoz bármilyen kommentárt is fűzni. Lehet, hogy sokan tagadni fogják ennek a jelentésnek és ezeknek a leveleknek hiteltelenséget. Azt azonban a szovjet-kormány és a hivatalos szovjet-irodalom sem tagadja le, hogy a deklaszáltak helyzete kétségbeesett és hogy az oroszországi zsidók kérdése ma súlyosabb és égetőbb, mint amilyen volt a cári béklyók alatt, amikor pogromokban gyilkolták le a zsidókat, de az árvaiknak megmaradt legalább az a kis egzisztencia, amelyben még tengethették nyomorult életüket. A mostani uralom üldözi az antiszemitizmust, de az egzisztenciákból hajtják ki a zsidókat.

És ez a pogromoknál is rosszabb. Mert a zsidóságnak nem az a legnagyobb tragikum, hogy verik, üldözik és életére törnek, hanem gazdasági gyökértelensége, abnormális helyzete, amely kívüláll a termelés processzusából. Ezen a helyzeten a szovjet sem tud segíteni és ezen csak maga a zsidó nép tud változtatni. A maga erejéből a maga akaratából és nem a másik jóvoltából.

A pogromok a zsidó népnek egy kis hányadát mészárolták le, ez a helyzet azonban, az oroszországi deklaszálódás és a világszerte látható gazdasági elnyomatása a zsidóknak, az egész népet fenyegeti halállal.

— Kínai rablók fosztogatják Mandzsuriában a vonatokat. Pekínből jelentik: Az északmandzsuriai vonatforgalom teljesen megbénult, mert a banditák 40 kilométerre Charbintől felszedték a síneket. Ennél a katasztrófánál 100 sze mély sebesült meg. A rablók összeszedték az utasok csomagjait és eltűntek. Néhány utast magukkal vittek tuszként. A banditák most újabb merényletet is követtek el Charbin közvetlen közelében. Sok utast öltek meg újra, minden podgyaszt elszedtek a tuszokat, köztük sok orosz vittek magukkal. Észak-Mandzsuriában az emberrablások napirenden vannak.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE:
HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

Japánellenes szerződés készül Franciaország és az Egyesült Államok között

Amerika a közös akció fejében támogatást ajánl a franciáknak Németország ellen

Tokió, szeptember 15. Japán politikai körökben nagy nyugtalanságot kelt az a hír, hogy az Egyesült Államok és Franciaország között titkos szövetség készül, amelynek éle Japán ellen irányul.

A japánok információi szerint az Egyesült Államok kormánya már napok óta bizalmas tárgyalásokat folytat a francia kormánnyal abból a célból, hogy közös diplomáciai akciót indítsanak meg Japán ellen. Az Uniónak az a célja, hogy kiszorítsa Japánt Mandzsuriából és megakadályozza a japán szigetország további terjeszkedését. Amerika állítólag azt az ellenszolgálatot ajánlotta fel Franciaországnak, hogy német-francia konfliktus es-tén segítségével siet Franciaországnak.

A japán politikai körökben ezzel hozták kapcsolatba azt a hírt, hogy Wellington Coo volt kínai külügyminiszter bizalmas kiküldetésben Párizsba utazott. Wellington Coo úgy látszik szintén meg akarja nyerni a francia kormány a japánellenes akció számára.

Hoover pártja súlyos vereséget szenvedett egy amerikai államban

Demokrata tartományi elnököt választottak

London, szeptember 15. A amerikai Maine államban, a republikánusok egyik főfészekében a választásokon csodálatosképpen a demokraták győztek, amire 18 éve nem volt példa. Kormányzóvá a demokrata L. Brownt választották meg. Az államnak öt évtized óta nem volt demokrata kormányzója.

Maine-ben a demokraták még sohasem kaptak annyi szavazatot, mint ezen a választáson. A newyorki lapok Hoover elnököt választása tekintetében rossz előjelnek veszik a republikánusok egyik fellegvárában elért demokrata győzelmet.

Vasárnap estig megszavazzák a francia konverziót

Herriot ismertette a német jegyzékre adott válasz külföldi hatását

Párizs, szeptember 15. A francia minisztertanács mai ülésén Herriot beszámolt arról, hogy az egyes országokban miként fogadták a német fegyverkezési igény ügyében Németországhoz intézett francia válaszjegyzéket. A minisztertanács további folyamán a konverzió kérdésével foglalkoztak, de a kamatkérdést még nem döntötték el véglegesen. Csü-

törtökön a minisztertanács meg fogja alapítani a kamattételt. A konverzió benyújtásakor Germaine Martin pénzügyminiszter pénteken a kamara ülésén expozéét mond. Politikai körökben nem várnak tulhosszu vitát. Valószínű, hogy szombaton éjszakai ülés is lesz s a konverziót vasárnap estig meg fogják szavazni.

Tárt karokkal várják Mandzsuriában az idegeneket

Puyi volt kínai császár érdekes nyilatkozata arról, hogy a japán uralom nem lesz tartós Mandzsuriában

London, szeptember 15. Puyi volt kínai császár, aki jelenleg Mandzsuria elnöke, nagy súlyt helyez arra, hogy a külföldiek minél nagyobb számban keressék fel távolkeleti birodalmát és a sajtó képviselői előtt sürűn tesz nyilatkozatot arról, hogy Mandzsuriában milyen kedvező fogadtatásra talál az idegenek.

— A külföldiek — mondotta legutóbb — nálunk ugyanolyan jogokat fognak élvezni, mint az ország benszültöttei. Birtokot szerezhetnek maguknak és kereskedhetnek. Semmiben sem fogjuk őket megakadályozni és a legnagyobb jóindulattal fogadjuk a letelepülni szándékozó külföldieket.

— Az a baj, elnök ur — vetette közbe az egyik újságíró —, hogy Japán már lefoglalta a legjobb helyet magának Mandzsuriában és az sem megnyugtató, hogy a Mandzsui állam Tokióból kapja a direktívákat.

— A japánok — felelte Puyi elnök — már több mint harminc év óta érdekeltek gazdaságilag Mandzsuriában, de az ő

érdekeik és a mi kívánságaink megegyeznek abban, hogy ebben az országban helyre kell állítani a rendet és meg kell szabadítani a birodalmat a banditá-uralomtól. A japánok voltak egyedül abban a helyzetben, hogy segítségünkre legyenek, amíg mi szervezkedtünk. Ez azonban csak átmeneti segítség, s a japán csapatok csak addig maradnak itt, míg mi rábírnjuk a lakosságot ismét arra, hogy állampolgári kötelességeit teljesítsék.

— Lehet, hogy azt mesélik, hogy mi meglepetésszerűen megfosztottuk Kínát területének egy részétől, az azonban nem fedi a tényeket. Mandzsuria mindig kívül állott a kínai közgazdasági életben. Önkormányzata volt és vezető hivatalnokait különös gonddal választotta ki magának. Már maga az a tény, hogy a kínaiak Mandzsuriát a „négy keleti tartomány”-nak nevezték, bizonyítja, hogy ez az ország mindig önálló egység volt. Mandzsuria népe már évek óta várt az alkalmra, hogy elszakadjon Kínától. A tör-

A „Zsidó” Marx

Írta: Szabó Imre

A tartalmából: Rabbi Levy Marx családja — Marx Károly zsidó környezetében — Marx és a Rotschildok — Bauer és Marx zsidóvitája.

A finom papirosra nyomott példányok

ára 30 lei

Az egyszerű kiadás ára:

15 lei

Megrendelhető bélyeg előzetes beküldése mellett is az Uj Kelet könyvosztályában Cluj, Str. Baron L. Pop 10.

ténelmi pillanat elérkezett és Mandzsuriát kihasználta azt.

— Ez a története Mandzsuria függetlenségi proklamációjának és ez az előzménye annak, hogy én most itt ülök ennek az új országnak az elnöki székében. Eddig a nyilatkozat.

A mandzsui köztársaság elnöke akár, milyen naiv is, nem hiheti komolyan, hogy a japán katonaság csak azért foglalta el Mandzsuriát, hogy ott rendet csináljon s nyomban kivonul onnan, mielőtt a mandzsuriak teljesítik állampolgári kötelességüket.

Azt hisszük, hogy azok az európaiak látják tisztán a helyzetet, akik azt jósolják, hogy Mandzsuria az új világháború megindulásának az oka és az első ütközetek terepe. Ezért van az, hogy a szűkség akármennyire kényszeríti is az európai szegényeket, hogy új hazát keressenek, még a kalandorok sem igen vállalkoznak arra, hogy Mandzsuriába menjenek.

Az antiszemita vezér megadóztatta a zsidó hitközség

Budapest, szeptember 15. Wolff Károly, a magyarországi antiszemita egyik intranzigens vezére bőszültlen járja most Budapest uccait. Olyan sérelem esett rajta, amit az életben, szerinte, nem lehet többé reparálni, ami kiköszörülhetetlen csorbát ejtett tekintélyén: zsidóknak néztek. Sőt mi több, hitközségi adót vetettek ki rá. S ez a rettenetes csapás, ez a vértkivánó sérelem a következőképpen esett meg rajta:

A zsidó hitközség sipuceai irodájában fizetési meghagyásokat küldöttek széjjel a hitközség tagjainak. Az egyik alkalmazott, aki a névsort összeállította, végiglapozta a budapesti lak- és névjegyzéket és szeme megakadt Wolff Károly nevére. Gondolta magában, hogy az, akit Wolffnak hívnak, nem lehet más csak zsidó. És még aznap elküldte „Wolff Károly dr. hittársnak” a levelet, amelyben értesítette, hogy erre az évre csekély 1200 pengő hitközségi adót vetettek ki rá.

Az antiszemita hírneves vezére meglepett arccal bontotta fel a levelet, amelynek borítékján a budapesti zsidó hitközség neve szerepelt. Vajjon mit akarnak tőle a zsidók? S mindig mosolygós arca pillanatok alatt komorrá, bőszültté változott át. Dühében ügyvédhez szaladt, aki viszont a zsidó hitközséget vont a felelősségre, hogyan merete hittársnak szólítani Wolff Károlyt. Végül kiderült a tévedés, de az antiszemita vezér nem elégedett meg a nagy bocsanatkérésekkel, hanem becsületsértésért feljelentést tett a bíróságnál a hitközség ellen. Azt állítja feljelentésében, hogy a legsúlyosabb becsületsértést követték el vele szemben, amikor közismert antiszemita volta dacára zsidóknak minősítették.

Most elkecserepedve várja a bírósági döntést, amelynek helyre kell hozni „megtépt” becsületét”. S a bíróságnak kell eldöntenie, becsületsértés-e, ha valakit zsidóknak néznek, amiért Wolffnak hívták.

Szombaton, e hó 17-én este nyílik meg a

NEWYORK TÉLIKERTJE

bridge és rummy, elsőrendű cigány és jazz-zenekar. MINDEN ESTE TÁNC, hideg és meleg konyha, OLCSÓ ÁRAK, menü-rendszer, figyelmes kiszolgálás

Hadbírószág elé állítják a hadihajószállítási panamáva vádolt tábornokokat

Meg kell változtatni a katonai büntetőkodexet, hogy a fegyelmi tanács ítélkezhesék a fővádlott Scodrea tengernagy fölött

Bucuresti-Bukarest, szeptember 15. (Az Uj Kelet tud.) Beszámoltunk már azokról a nagyszabású visszaélésekről, amelyeket röviddel ezelőtt lepleztek le a román haditengerészetnél. A hadügyminisztérium különböző olaszországi gyárakban négy hadihajót és egy tengeralattjárót rendelt a román hadiflotta számára. A hajók átvételénél bizonyos szabálytalanságoknak kellett tróntenniük, mert rövidesen kiderült, hogy az olasz gyárak hasznavehetetlen hajókat küldtek Romániába.

A hasznavehetetlen hajók

A visszaéléseknek — mint a Cuvantul jelenti — a tengerészeti vezérfelügyelőség jött nyomára. Azonnal jelentést tettek a hadügyminisztériumnál és a vizsgálat bevezetését kérték. A vizsgálat megállapította, hogy a két cirkáló, valamint az iskolahajó és a torpedóromboló csak típusukban felelnek meg a megrendelés előírásainak, egyebekben úgy az építési anyag, mint a működés tekintetében hasznavehetetlenek. A bizottság azonban, amelyet a tengerészeti felügyelőség a hajók átvételével megbízott, mégis megfelelőnek találta őket. A hadügyminisztérium megállapította, hogy a visszaélésekből kifolyólag 53 millió lejes anyagi károsodás érte az államot. Az ugyancsak hasznavehetetlennek talált tengeralattjárót visszaküldték a szállító fiúmei Quarnallo gyárnak, amelytől a 150 ezer font vételár visszafizetését, valamint ennek kamatait és kártérítést követelnek. Ugyanakkor a hajók átvételével megbízott tisztnek vagyona ellen a pénzügyminisztérium utján zárlatot rendeltek el és tőlük, valamint a hajószállítást közvetítő Urbani olasz ügynöktől követelik az 53 millió lejes kárt.

A szénnel is csaltak

A hadihajószállítási panamától függetlenül, de a panamában bűnös katonatisztekkel kapcsolatos az a visszaélés is, amelyet a szénszállításnál fedeztek fel. A hadihajók a legfinomabb minőségű szén használják, minthogy a romániai bányák anyaga nem felel meg a hadihajók kazánjainak fűtésére. Részt Sziléziából, részint az angliai Cardifból rendelt szén a hadügyminisztérium a román haditengerészet számára. A külföldi szén átvételénél ugyancsak szabálytalanságok történtek, amelyekből kifolyólag 9 millió lejes kár érte az államot. Ezekben a visszaélésekben is folyik a vizsgálat a bűnösök ellen.

A Cuvantul szerint a hadügyminisztérium nem elégedett meg a polgári kártérítéssel, hanem megítélte az intézkedéseket annak megállapítására, hogy nem-e terhel valakit bünygyi felelősség a hasznavehetetlen hajók átvételéért. Ennek megfelelően Scodrea admirális, Budeanu intendáns-tábornok, valamint két alezre-des ellen megindult az eljárás. Az ügybe belekerült magasrangú tengerésztiszteket fegyelmi tanács elé (Consiliul de Reformă) utalták, hogy ez döntse el, vajjon Scodrea admirális, Budeanu intendáns-tábornok és a többi katonatisztek eljárása kompatibilis-e a katonai becsülettel.

Nem kaptak elég magasrangú tábornokot

Ez a tanács tehát kizárólag az ügy becsületbeli része felett mondotta volna a döntő szót, anélkül, hogy a per lényegét érintené. Kiderült azonban, hogy a fegyelmi tanács jelenlegi formájában nem jogosult ítélkezni Scodrea admi-

rális felett. A katonai igazságszolgáltatási törvények egy paragrafusa ugyanis előírja, hogy katonai bíróság csak abban az esetben ítélkezhetik valamely katonatiszt felett, ha a bíróság elnöke rangfokozatban, rangidősségben egyenlő a vádlottal. Eddig azonban egyetlen olyan tábornokot sem találtak, aki rangban és rangidősségben egyenlő volna Scodrea admirálissal.

Meg kell változtatni a törvényt

Ez az eset páratlanul áll a katonai igazságszolgáltatás történetében. A hadügyminisztérium — a Cuvantul szerint — úgy fogja ezt a kérdést megoldani, hogy még a jelenlegi szesszióban törvényjavas-

latot terjeszt a parlament elé, amely a katonai igazságszolgáltatási törvény vonatkozó rendelkezését módosítja. Csak azután tud összeülhetni a fegyelmi tanács, hogy az ügybe kevert magasrangú tisztek felett ítélkeznek.

Titokban tartják a vizsgálat eredményét

A bűnösnek talált tisztek másik csoportja ellen a második hadtest hadbíró-sága folytatja a vizsgálatot. Az ügy előadója a hadügyminisztérium — magasrangú katonatiszteről lévén szó — külön vizsgálóbíróvá nevezett ki Emil Gavrielescu hegyivadásztábornok személyében. Gavrielescu tábornok Athenesiu Du-

Most vehet aktatáskát Valódi bőr 140 L.

Vidékre után- Lepage Kvár
vétel küldi
Kérjen ingyen jegyzéket, betétkönyvet

mitru kapitány, katonai vizsgálóbíróval együttesen folytatja a vizsgálatot. Egyelőre osztályozzák és rendezik az ügy hatalmas periratanyagát, amelyet a tengerészeti vezérfelügyelőség bocsátott a hadbírószág rendelkezésére. A vizsgálat eddigi eredményét titokban tartják.

A legújabb jelentések szerint a kártérítési peren kívül bünygyi eljárást is indítottak a fentemlített Urbano Urbani ellen, aki az olasz Patison és Quarnero cégek, valamint a gyanuba fogott tisztek között közvetített. A hadügyminisztérium még nem adott ki hivatalos jelentést, de a vádlottak tudomására hozta, hogy amennyiben a vádak beigazolódnak, úgy kérlelhetetlen szigorral fog ellenük eljárni.

Százhusz halottja van az algeriai vasuti katasztrófának

Nyolcvanméteres mélységbe zuhant a tőltsérről a vonat

Párizs, szeptember 15. Az algeriai vasuti katasztrófának újabb jelentések szerint 120 halottja és 150 sebesültje van. Szemtanuk szerint a mozdony kisiklása-kor magával ragadta a 31 vasuti kocsi-ból álló egész szerelvényt. A mélységbe zuhanás robaját 30 kilométeres körzetben

hallották. Az egész vonatot egyetlen romhalmaz, melyből sebesültek borzalmas segélykiáltásai hangzanak fel.

Párizs, szeptember 15. Az algeriai vasuti katasztrófa romjainak eltakarítása és a sebesültek kórházba szállítása folyamatban van. A szerelvény a tőltsérről 80

méteres mélységbe zuhant s ez tette példátlanul sok halálos áldozatot követelővé a katasztrófát. A kisiklás az esőzések-től alamosított pálya meglazult sínein történt s a mozdony a szerelvényt a mélységbe alárántotta.

„Ha ez így megy tovább, a kolozsvári egyetem bezárja kapuit“

A kolozsvári egyetem súlyos anyagi nehézségekkel küzd. Október 15-ikére halasztották el a beiratkozásokat

Cluj-Kolozsvár, szeptember 15. (Az Uj Kelet tud.) A kolozsvári egyetemen erre a tanévre csak október 15-én kezdődnek meg a beiratások. A halasztás oka az egyetem súlyos anyagi kiadásait, amelyet legutóbb Lepadatu professzor, a kolozsvári egyetem szenátora is parlament elé tárt. Az egyetem anyagi kiadásait a folyó évi költségvetés jelentős mértékben leszállította, de ezt a leszállított állami hozzájárulást is csak egy hónapra sikerült az egyetemnek kiverekednie. Az

egyetem bel- és külföldi hitelezői és szállítói, akik közül már többen pert indítottak követeléseikért és a bíróságok kénytelenek lesznek végrehajtást vezetetni a kolozsvári egyetem ellen.

A közelgő télre nincs az egyetem a szükséges tüzelőanyaggal ellátva. Múltán villanyáram fogyasztását sem fizeti rendszeresen, a villanyüzemek az áramok ki-kapcsolásával fenyegették meg. A klinikáknak megszavazott ötmillió lejes hitél-ből mindössze nyolcszáz ezer lejt folyósi-

tott a kormány. A diákmenzák és otthonok fenntartására megszavazott ötmilliót 2 millió 300 ezer lejre szállították le, ebből pedig mindössze 650 ezer lejt folyósították eddig. Az egyetem tanárai nem kapták meg elmúlt év decemberi, valamint folyó év márciusi és áprilisi fizetéseiket. Lepadatu professzor kijelentette a szenátusban, hogyha ez így megy tovább, úgy az egyetem kénytelen lesz bezárni kapuit.

Vaida Sándor érdekes levélváltása az „Antiszemitizmus Elleni Liga“ párizsi vezetőségével

A miniszterelnök ünnepélyesen megígéri, hogy biztosítani fogja a zsidóság számára a békét és nyugalmat

Bucuresti-Bukarest, szeptember 15. (Az Uj Kelet tud.) A Zsidó Párt képviselői — mint jelentették annak idején — audiencián jelentek meg Vaida miniszterelnöknél, akit többek között felkérték arra, hogy minden erélyével és autoritásával akadályozzon meg esetleges antiszemita kilengéseket. Az audiencia eredményéről a pártvezetőség értesítette „Az Antiszemitizmus Elleni Nemzetközi Liga“ Párizsban székelő vezetőségét, amely erre az értesítésre a következő igen érdekes levélben válaszolt:

„Mélyen tisztelt Elnök Ur!

Az Antiszemitizmus Elleni Liga központi vezetősége felkért, hogy melegen gratuláljunk Önöknek a romániai zsidók érdekében Vaida miniszterelnöknél tett intervenciójukhoz. Az Önök közbenjárásával egyidejűleg a Liga vezetősége is érintkezésbe lépett Vaida miniszterelnökkel, aki a következő levelet volt szives intézni hozzám:

„Elnök Ur! Sok élvezettel olvastam

augusztus 13-ról keltezett kedves levelét. Köszönöm Önnek, hogy elégtétellel vette tudomásul miniszterelnökké való kinevezésemet.

Biztosíthatom Önöket, hogy a romániai zsidó kisebbség legteljesebb jóindulatoma számíthat. Eképpen eljárva, nem tesz egyebet, minthogy megvalósítom programomnak egyik pontját: a rend és béke fenntartását országunk különböző etnikai és szociális csoportjai között. Kérem, higgye el, éppen úgy fogok eljárni, mint a múltban, midőn alkalmam volt belügyminiszteri minőségemben megakadályozni a szélsőséges megmozdulásokat és pacifikálni azokat a diákcsoportokat, amelyek antiszemita tendenciákat tanúsítottak.

Kérem, fogadja etc. etc. Vaida Sándor“ Bizonyára örömmel fogják megállapítani, hogy a levél, amelyet Önöktől kaptam, egyidejűleg érkezett meg Vaida Sándor ur levelével. Szükségesnek tartottuk az Önök tudomására hozni, hogy szerve-

zetünknek több mint százezer zsidó és nemzsidó tagja van, akik résztvesznek az Önök aggodalmaikban és akik szüntelenül érdeklődnek a romániai zsidók sorsa iránt. Örömlőnkre szolgálna, hogy jövőben is fenntartanak velünk a kapcsolatot, hogy közös erőfeszítéseinket a romániai zsidók javára használhassuk fel.

Fogadják etc., etc.

Bernard Lechache s. k.“

Temesvárotól naponta friss orth. כשר Kolbasz és tüstölt áru kapható. Vidékre megrendelések elfogad-tatnak.

WOLF, Józsefváros, Preyer-u. 2.

MORAVETZ

Zeneművek

Hegedű és zongora iskolák, naponként megjelenő újdonságok!
Bizományi lerakat, olcsó kiadói árak.

35r aktatáska Lej 140.—
35r hāti táska Lej 200.—

Boros papírkereskedés

Budapestre akarták összehívni a cionista világtörvényszert?

Budapest, szeptember 15. Különös szenzációja van a magyar főváros zsidóságának. Az „izraelita” Egyenlőség egyik legutóbbi számában dr. Karafiáth Jenő vallás és közoktatásügyi miniszter 6467. számú rendelete látott napvilágot, amely többek között a következőket tartalmazza:

„Felkérem a székesfőváros közönségét, szíveskedjék dr. Izsák Edét, a Magyar Cionista Szövetség elnökét értesíteni, hogy az a kérelme, hogy a cionistáknak a jövő évben Budapesten megtartani szándékolt világtörvényszertására a Szövetség a m. kir. kormány részéről meghívassék: nem teljesíthető.

A magyar királyi kormány ugyanis őszintén sajnálataira nincs abban a helyzetben és nem érzi magát hivatottnak arra, hogy a Jewish Agency világtörvényszert Budapestre meghívja.”

Ezután következik a megindokolás. De nem is ez az érdekes a dologban. Hanem az, hogy a magyarországi cionista közvéleménynek fogalma sem volt egy ilyen kérelemről és a cionista körökben váltotta ki a legnagyobb meglepetést a rendelet és az abban említett cionista kívánság.

Az Egyenlőség hozzáfűzi a rendelethez, hogy annak tartalmát a magyar zsidóság egyhangú helyesléssel veszi tudomásul. Az egész ügyből azonban kilóg a lólább. Nevezetesen az, hogy ha cionista részről fel merült egy ilyen kívánság, a miniszteri rendelet választát és hangját az Egyenlőség anticionista körök sugalmazták és ennek tudható be, hogy a bizalmas jellegű ügyben hozott rendelet nyilvánosságra került és éppen az Egyenlőség hasábjain.

A Magyar Cionista Szövetség a napokban tartott rendkívül izgalmas gyűlést ebben a kérdésben és annak eseményeiből a következő tudódik ki a különös rendelet előzményeiről:

Dr. Izsák Ede a Szövetség intézőbizottságának elnöke magánjellegű tárgyalásokat folytatott a magyar kormány körével abban az irányban, hogy a kormány hívja meg a Cionista Világtörvényszertet a legközelebbi cionista világtörvényszert Budapestre való megtartására, ami nagy idegenformalmat és általában nagy előnyt jelentene a magyar fővárosnak. Tormai Géza dr. kereskedelmi államtitkár volt az, aki magáévá tette a gondolatot. És Izsák Ede csak ezután írta meg beadványát, amelyről a Cionista Szövetség tagjainak tudomása sem volt és amelyre válaszul Karafiáth miniszter rendelete. Izsák Ede dr. csak ezután írt át a Cionista Világtörvényszert londoni központjához, ahonnan azt a választ kapta, hogy az exekutive még egyáltalán nem foglalkozik a kongresszus kérdésével és annak helyét több körülménytől teszi

függővé. Izsák Ede azonban amint ezt a kormánykörökkel folytatott tárgyalások során is kijelentette, azt remélte, hogy ha a magyar kormány meghívással fordul a cionista exekutívához, úgy sikerülni fog kieszközölnie a kongresszusnak Budapestre való összehívását.

Arról tehát szó sem volt, hogy a Cionista Világtörvényszert valamelyik központi fóruma foglalkozott volna ezzel a gondolattal és csupán Izsák Ede dr. jóhiszemű kezdeményezése volt ez a magánakció.

A Cionista Szövetség gyűlésén érthetően éles bírálatok hangzottak el az elnök kezdeményezéséről és különösen dr. Schönfeld József, a Zsidó Szemle szerkesztője kelt ki azon látszat ellen, mintha a cionista exekutív Budapestten szándékozna megtartani a legköze-

lebbi kongresszust. Rámutatott azonban arra, hogy a Szövetség elnökének elhibázott lépése mellett, a kormány is súlyos hibát követett el ennek a rendeletnek a publikálásával, mert a cionista világtörvényszertet a világ minden metropolisa örömmel látja falai között és nem a Cionista Világtörvényszert szokott befogadást kérni a városoktól, hanem a városok hívják a cionista kongresszust.

A magyarországi zsidóság körében élénken kommentálják ezt a különös históriát és érthetően elítélik azoknak a zsidó köröknek a szerepét, akiknek nyilvánvaló intervenciójára került ki egy ilyen rendelet a kultuszügyi minisztériumból és főleg a nyilvánosságra.

Ezek a jelenségek mindenesetre teljes fényt vetnek a magyarországi zsidóság lelki krízisére, lelki nyomorára és még hosszú időnek kell elteltelnie, amíg a zsidóságnak eme része is ráébred arra a népi öntudatra, amelynek fejlődési fokát a világ zsidóságának nagy része már évekként elérté.

KÖZGAZDASÁG

Olasz-orosz buzaegyezmény jött létre Milanóban

Berlin, szeptember 15. A Börsenzeitung jelentése szerint Milanóban az orosz kereskedelmi képviselő olasz-orosz egyezményt írt alá, amelynek rendelkezéseivel képest a szovjet buzáért fog szállítani Olaszországnak. Az ola-

szok keresztülvitték azt a követelést, hogy a buzaszállítások a Fekete-tengeren át kizárólag olasz hajókon történjenek. A gabonaeladások ellenértéke Olaszországban marad a szovjet ipari megrendeléseinek fedezésére.

Szigoru rendelkezéseket léptetett életbe a vasuligazgatóság az élőállat-szállítmányoknál

A szállításra kerülő állatok rendeltetési helyét nem lehet utólag megváltoztatni. A minisztérium az exportpresztizs megvédéséért

A földművelésügyi minisztérium most új rendeletet adott ki annak megakadályozására, hogy beteg élőállatokat szállíthassanak, akár belföldi vágóhidák részére, akár pedig külföldre.

A földművelésügyi minisztérium még annakidején rendeletet adott ki, amelyben úgy intézkedett, hogy azon falvakból, amelyekben állatvész pusztit, csak úgy lehet egészséges állatokat elszállítani, ha azok olyan udvarból származnak, ahol megbetegedés még nem történt és ezeket az állatokat azonnal vágóhidra viszik. Erre az intézkedésre főleg a városok husellátásának akadálytalan lebonyolítása végett volt szükség. Vásárokról tehát nem lehetett ezeket az élőállatokat szállítani.

A földművelésügyi minisztérium most értesítette a CFR vezérigazgatóságát, hogy nagyon gyakran előfordult, hogy az állatorvos által engedélyezett ilyenemű szállítmányokat nem a vágóhidra vitték, hanem más városokba és községekbe, sőt export céljára is felhasználták, ami által — az előforduló megbetegedések esetén — erősen kompromittálták az itteni állatexportot. A hasonló eseteken okulva, a külföld szokatlanul szigorú korlátozásokat léptetett életbe a román élőállat-exporttal szemben, amelyek súlyos következményekkel jártak gazdasági életünkre.

Az állatesempészség megakadályozása érdekében a földművelésügyi minisztérium most a CFR vezérigazgatóságával egyetértve megtiltotta, hogy a CFR-en szállított élőállatok rendeltetési helyét utólag megváltoztassák. A rendeltetési helyet ezentúl a fuvarlevelen kívül mindazokon az okmányokon fel kell tüntetni, melyek a szállítmányt

kísérik és ezek közé tartoznak a származási, valamint az egészségügyi bizonylat is. Csak rendkívüli esetekben amelyeket a feladó nem láthatott előre, lehet a szállítmány rendeltetési helyét megváltoztatni, de csak az állatügyi felügyelőség előzetes engedélyével. Az erre vonatkozó döntés előtt a szállítmányt az állami állatorvosnak újból meg kell vizsgálnia.

Az innsbrucki (Austria-Tirol) mintavásárt és kiállítást 1932 október 1—9-ig tartják meg. Bővebb felvilágosításért a vásár tiszteletbeli képviselőjéhez (I. Weinberger, Timisoara, III. Strada Mitrop Varlaam 4) kell fordulni.

80 vagy 30 millió frank a stresai szubvenció. A dunai államok buza-termelésének támogatására tudvalevően 80 millió svájci frankot alapot ajánlanak föl az európai ipari államok. A határozatnak egy másik pontja kimondja, hogy a támogatás mázsánként 2 svájci frankot fog kitenni. Minthogy a dunai államok buza-fölöslege sohasem több 15 millió mázsánál, tehát a tényleg kifizetendő szubvenció legfeljebb csak 30 millió frankot tehet ki.

Küszöbön a német bankkamatláb leszállítása. Berlinből jelentik: A Birodalmi Bank kívánságára a Nemzetközi Fizetések Bankja hétfőn összeülő igazgatósági ülésének napirendjére a banktörvény nemzetközi vonatkozású korlátozásainak kiküszöbölését is kitérték. A törvény kimondja, hogy a kamatláb nem lehet alacsonyabb 5 százaléknál mindaddig, amíg a fedezet 40 százalékon alul van. A fedezet most 25 százalék körül van. Luther, a birodalmi Bank elnöke, ezt az ügyet kívánja most Bazelben elintézni. Ha ez sikerül, akkor a német bankráta leszállítására kerülhet sor, mégpedig 5 százalékról 4 százalékra.

Négyszobás, parkettes, fürdőszobás lakás

október-novemberre

kiadó

Értekezni ügyvédi irodában: Cluj, Strada Vlahuța 3. földszint 4.

A Palesztina Hivatal közleménye

Értesítjük az érdekelteket, hogy a legközelebbi hajó, a Dacia szeptember hó 24-én, szombaton este indul Konstancából Palesztinába s a fő Palesztina-Hivatal megállapodott a Semere vezérigazgatóságával, hogy a hajó Erew Ros Hasana reggelén megérkezik Palesztinába. Felhívjuk az eddig vizumot nyert certifikátosokat, hogyha e hajóval indulni akarnak, akkor szombaton, 24-én jelentkezzenek a konstanci Palesztina-Hivatalnál (Str. Costache Negri 6. sz.). E hajón 40 százalékos engedményre van kilátás, tehát egy jegy 2600 lejbe kerül a III. osztályon koszt nélkül.

Olcsó kolozsvári beszerzési források:

Asconia Rt. férfiruhaüzlet Reg. Ferdinand.
Bernát Mór papirkereskedés Fötér.
Bíró női divatruház Reg. Ferdinand 11.
Boros papirkereskedés Reg. Ferdinand.
Constructio vilamossági felszerlések Fötér.
Diamantstein vaskereskedés Fötér.
Electrica vilamossági felszerlések C. Victoriei
Farkas Ignác cipőkereskedő Regele Ferdinand.
Gólya nagyruház Reg. Ferdinand.
Grünwald és Steiner női divatruház Fötér.
Heinrich szappangyár.
Hercules baby-ruház Reg. Ferdinand
Hoffmann cipőüzlet Reg. Ferdinand.
Heller és Molnár női divatkülönlégek Reg. Ferdinand.
Kalapkirály Fötér.
Katz és Fia férfiruha Fötér.
Király zeneműkereskedés Fötér.
Lyon selyemruház Reg. Maria 3.
Maszler Jakab férfiruha Fötér
Moskovits és Tsa üvegáru Reg. Ferdinand.
Neumann Károly rövidkötött-harisnya-rövidáru Reg. Maria 4.
Neumann M. férfiruha Fötér 14.
Nimberger Ernő Fötér és Kossuth Lajos ucca sarok.
D'Or illatszertár Fötér.
Royal drogéria Fötér. Kölnviz már 100 lejtől literenként!
Rosenzweig Emanuel fűzőspeciálitások Reg. Maria.
Rados és Tsa festékáruhá Reg. Ferdinand.
Rubin férfiruha Reg. Ferdinand.
Stea női divat Reg. Ferdinand. Külöleges paplanáruhá!
Sipos kötött- és harisnyaáruhá Reg. Ferdinand.
Silk selyemáruhá Egyetem ucca 1.
Special férfidivat Reg. Ferdinand.
Szabó Jenő nagyruház Reg. Ferdinand.
Schwartz Jenő utóda Reg. Maria.
Talpa cipőkereskedés Reg. Ferdinand.
Tricot kötött és harisnyaáru Reg. Ferdinand 23.
Transylvánia ernyőhá Reg. Ferdinand.
„Venus” rövid- és fűzőáruhá Unió-Weisz Siegfried férfidivat Reg. Ferdinand.

Az összes iskolákban

bevezetett

román magyar német tankönyveket azonnal megveheti

LEPAGE-nál

Minden vevő ajándékot kap. Ezenkívül ingyen sorsjegyet és további ajánlatokra jogosító betétkönyvet. Menjen és kérjen! Minden Lepage-vevő jól jár!

Milve

Ném mér

Párizs, tegnap... közl. A munkáspár állapítja, egy újabb lesz elker Franciors kedniök mai feszű nos, nem Igy ir lap, amé nélkül koc lentéseket. rüben sze amelyek latolgtatják lemét tüki dekes tud látott ma sitójának

„Román vagy idős... uról besz Ott mege hogy Euro szárlás el nős éleslá fasiszta, lita eszm lálási pro hogy a né hetséges. sebb ten Arra kell vid idő, a háboru adni erre nomályos jövőt is e olyan vad zött él, a például, b talán épp ban me got, hogy szibériáva idézen el

Ha azo meg a m nünk, ho ideig ninc nek. Miér zattal jár nelem egy A gazdasá miatt a k erkölcsi e sorompóba helyzetbe háborus fenyegetn mészárlás négy év helyzet st A politik tézvények rendezked talman en lehet ugy is? Nem. prosperál Az 1914 hagyott gazdasági képesek e yvengeség vésősége latok elő érvény, támaszkoo sabb kor hogy poz

Ez a fá ru problé lehessen pénzbeli,

Csakugyan elkerülhetetlen az új világháború?

Milyen volt az európai helyzet 1914-ben és milyen ma. Egy új háború katasztrófáinak következményei

Németország és Franciaország ismét meg fognak mérközni egymással — állapítja meg a Daily Herald

Párizs, szeptember 15. A Daily Herald tegnapi számában feltűnést keltő cikket közöl. A lap, amelynek írásait az angol munkáspárt vezetősége inspirálja, megállapítja, hogy Európa mai helyzetében egy újabb francia-német háború aligha lesz elkerülhető. „Németországnak és Franciaországnak ismét meg kell verekedniük egymással, hogy levezessék a mai feszült atmoszférát, amelyből, sajnos, nem látunk más kivezető utat”.

Igy ír az egyik legkomolyabb angol lap, amely bizonyára nem minden alap nélkül kockáztat meg ilyen súlyos kijelentéseket. A nyugati sajtóban egyre sürűbben szerepelnek újabb olyan írások, amelyek egy közeli háború eshetőségét latolgatják. Ezeknek a cikkeknek a szellemét tükrözi vissza az a rendkívüli érdekes tudósítás, amely az Adeverulban látott ma napvilágot, a lap párizsi tudósítójának tollából.

Lehet-e háborúról beszélni?

Romániában talán extravagánsnak, vagy időszerűtlennek tűnik közelgő háborúról beszélni. Nyugaton más a helyzet. Ott megegyeznek a vélemények abban, hogy Európa mai konvulziói a nagy megszárlás eljövételét jelzik. Nem kell kiünnös elszármásnak megállapításához. A fasiszta, hitlerista és integral-nacionális eszmék elterjedése, a gazdasági izolációs programok megjelenése mutatja, hogy a népek közötti megegyezés nem lehetséges. A felfegyverkezés sokkal szélesebb tempóban folyik, mint 1914-ben. Arra kell tehát következtetni, hogy rövid időn, tehát egy-két éven belül kitér a háború? Nehéz kategórikus választ adni erre a kérdésre. A mai komplex és homályos állapotokból nehéz akár a közel jövőt is előrelátni. Az emberiség ma olyan vad és paradox körülmények között él, amikor minden lehetséges. Japán például, bár le van rongyolódva — vagy talán éppen azért — bármelyik pillanatban megtámadhatja Szovjetországot, hogy kikerekítse Mandzsuriát Kelet-szibériával — és így világháborút idézzen elő.

A kockázatok...

Ha azonban racionálisan vizsgáljuk meg a mai helyzetet, úgy azt kell hinnünk, hogy az emberiség egy bizonyos ideig nincs kitéve a háború veszedelmének. Miért? Mert a háború olyan kockázattal jár, amelyek nem léteztek a történelem egyetlen eddigi korszakában sem. A gazdasági válság, az általános nyomor miatt a háborúhoz szükséges anyagi és erkölcsi eszközöket egyelőre nem lehet sorompóba állítani. Ha Európa ma olyan helyzetben volna, mint 1914-ben, úgy a háború veszedelmét minden pillanatban fenyegetné, sőt talán már az általános megszárlás kellős közepén volnánk. A tizen négy év előtti Európában a politikai helyzet stabil, a gazdasági élet prosperál. A politikai, társadalmi és gazdasági intézmények erős ellenállásra vannak bevezetve. Ezenkívül a kontinens hatalmas erőforrások felett rendelkezik. El lehet ugyanezt mondani a mai helyzetről is? Nem. A mai Európa nem stabil, nem prosperál, s nincs semmiféle erő tartaléka. Az 1914—1918-as háború semmit sem hagyott meg érintetlenül. A politikai, gazdasági és társadalmi intézmények nem képesek ellenállani. Éppen ezeknek a gyengesége magyarázza meg a reakciós felsőségek, a fasiszta és hitlerista áramlatok előretörését. Uralkodó osztályok, érezvén, hogy az intézmények, amelyre támaszkodnak, gyöngéek, egyre diktatórikusabb kormányzási formákhoz nyulnak, hogy pozíciójukat megőrizhessék.

Mi minden kell a háborúhoz?

Ez a fázis viszont új képet ad a háború problémájának. Ahhoz, hogy háborút lehessen viselni, nemcsak tekintélyes bennbeli, mezőgazdasági és ipari erőforrá-

sokra van szükség, hanem mindennek felett az egyes országok pártjának és lakosságának egyesülésére. A mai helyzet viszont olyan, hogy a világnak egyetlen országa sem rendelkezne háború esetén a szükséges gazdasági erőforrásokkal és a lakosság támogatásával. Csak nagyon kevés államnak van ma pénze és egészséges valutája. Még a nagytőkével és szolid valutával rendelkező országok sem tudnák tartani a helyzetet.

Mert a háború kitörését követő napon olyan pánik törne ki, amely azonnal elértéktelenítene egy pénzt, mint a hitelcímleteket. Kénytelenek volnának éppoly az inflációhoz nyulni, mint a sze-

gény országok is, a háború kitörésének pillanatában már. Sokan még azt is két ségbe vonják, hogy háború esetén volna-e az aranyak valamelyes értéke. A háború kiegyensúlyozott szociálgazdasági felépítést tételez fel, ahol a rekvirálást eltűrik, ahol az ellátási források kimeríthetetlenek s ahol senkinek sem gondol arra, hogy a pénz elértéktelenedhetik. Az európai valuták csak a fegyverszünet utáni években értéktesedtek el. 1914-től 1918-ig nagyon jól tartották magukat, alig 10—15 százalékot veszítettek értékükből. 1919—1920-ban a francia frankot két lejért vásárolták Párizsban...

Mária királynő, Ileana főhercegnő és Habsburg Antal főherceg a kolozsvári állomáson találkozott

Mária királyné és Ileana hercegasszony az újszülött Habsburg Istvánnal vonaton érkezett Habsburg Antal repülőgépen jött és leszállt Szamosfalván. Habsburg Antal ebéd után repült vissza Bukarestbe

Cluj-Kolozsvár, szeptember 15. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Szerdán a hajnali órákban Bukarestből értesítették a kolozsvári hatóságokat, hogy Mária királynő és lánya, Ileana főhercegnő, újszülött fiával, István herceggel átutazik Kolozsváron. Ileana hercegnő férje, Habsburg Antal főherceg repülőgépen szintén Kolozsvárra érkezik és a déli órákban fog találkozni a kolozsvári állomáson a királyi család tagjaival.

A kolozsvári rendőrség megtette az

intézkedéseket, hogy a királynőt és a főhercegnőt megfelelő fogadtatásban részesítse az állomáson. Az állomáson Ursu rendőrgazdát jelent meg rendőrtisztek kíséretében. A vonatnak az állomáson való tartózkodási ideje alatt sem a királyné, sem Ileana hercegasszony nem mutatkozott az ablakokban.

A vonat már pár percet vesztegelt az állomáson, amikor Habsburg Antal főherceg autója lestoppolt az állomás előtt. A főherceg azonnal feleségének

kocsijába szállt és a vonat indulásáig ott tartózkodott. Ezután Habsburg főherceg visszatért a szamosfalvi repülőterre, ahol a repülőosztály tisztikara ünnepi ebédet rendezett tiszteletére. Habsburg Antal ezután újra repülőgépre szállt és a legjobb légköri viszonyok mellett indult el Bukarest felé. Habsburg Antal érkezését délután hat és hét óra között várták Bukarestben, míg a királyi család vonata az esti órákba rohogott csak be a fővárosba.

Lupisták, szociáldemokraták, valamint több kormánypárti képviselő támogatja a Zsidó Párt állampolgársági törvényjavaslatát

Hogy szól a törvényjavaslat hiteles szövege

Bucuresti, szeptember 15. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelentettük tegnap, hogy a Zsidó Párt nevében Landau országgyűlési képviselő parlamenti iniciatívából törvényjavaslatot terjesztett elő, amely módot ad az állampolgársági sérelmek orvoslására. Alább közöljük a javaslat szövegeit:

„1. szakasz. A román állampolgárság megszerzéséről és elvesztéséről szóló 1924 február 24-i törvény 56-ik szakaszának 1. és 2. bekezdése a következőképpen módosul:

Román állampolgároknak tekintenek, anélkül, hogy valamely formálisnak elegendő kellene tenniük, mindazok a lakosok,

a) akik az egyesülés időpontjában osztrák, magyar, bulgár, vagy orosz állampolgársággal rendelkeztek és a régi királyságban, vagy a csatolt területeken laktak. Amennyiben nem laktak volna itt, állampolgároknak tekintenek, ha az országban születtek és 1924 február 24-e után nem optáltak érvényesen valamely más állampolgárságra,

b) akik emigrálni akarván, lemondtak a román állampolgárságról, de nem vándoroltak ki és nem vettek fel más állampolgárságot.

2. szakasz. A 64-ik szakasz a következő bekezdésekkel bővül ki:

a) bármilyen személy, aki az összeírás alkalmával nem lett felvéve az állampolgársági listába, vagy pedig bármilyen döntés alapján törölték a listából, — bármikor kérvényezheti az illetékes törvényszéktől, hogy az általa felmutatott akták alapján vegyék fel az állampolgársági listába.

b) a törvényszék első és utolsó fokon dönt a kérések fölött meghallgatva úgy az érdekelt felek, mint az állam képviselőjét,

c) a törvényszék döntése ellen úgy az érdekelt fél, mint az állam képviselője 30 napon belül fellebbezhetnek a táblához,

d) a végleges döntés azonnal közzétételére kötelező a Primáriával.

Ugy a kéréshez, mint az eljáráshoz tartozó akták bélyegmentesek. Ahhoz, hogy parlamenti iniciatívá-

ból törvényjavaslatot terjesszenek be, legalább husz képviselő aláírása szükséges. A Zsidó Párt állampolgársági javaslatát több mint harminc képviselő írta alá: a Zsidó Párton kívül a szociáldemokrata és lupista parlamenti frakció összes képviselői, valamint több kormánypárti honatya.

A Zsidó Párt állásfoglalása a napirenden lévő törvényjavaslatokkal szemben

Bucuresti, szeptember 15. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Dr. Fischer Tivadar a Zsidó Párt elnöke rendkívüli ülésre hívta össze a párt központi vezetőségét. Az ülés foglalkozott a napirenden lévő törvényjavaslatokkal és azok megvitatása után leszögezte a párt álláspontját minden egyes törvényjavaslatl szemben.

Ugyanakkor elhatározta, hogy erőteljes kampányt indít a zsidó Párt állampolgársági törvényjavaslata érdekében.

Szereti a gyereket?

akkor Lepagehoz küldje vásárolni. Kap sorsjegyet, betétkönyvet, tankönyvjegyzéket, tanrendet ingyen Lepage-nál.

Összeomlás követné nyomon a háborút

Háborút nem lehet viselni másképp, mint egy olyan gazdasági, pénzügyi, politikai és társadalmi mechanizmus segítségével, amely hibátlanul dolgozik. Rendelkezik-e valamely állam ezzel a mechanizmussal, ha holnap kitörne a háború? Nem. De ha a szerencsétlenség mégis bekövetkezik, a mai gazdasági, pénzügyi, szociális épületek a legrovidebb időn belül összeomlanának. A különböző európai valutákat lapátokkal szednék össze az utcákon, mert senkinek fogadná el őket. Es nem ez volna az egyetlen baj. A háború azonnali következménye, éppen leírhatatlan káosz lenne urrá a kontinensen. Ezek nem feltevések, vagy apokaliptikus jóslatok. Objektív megítélés alapján megállapítható, hogy a fentebbiekben semmi túlzás nincs, sőt elmaradnak az igazságtól. Es a háború azonnali kitörése esetén messképpen nem történhetnének a dolgok...

Drákói törvényjavaslat a zugvaluta- és devizakereskedelem ellen

A lakóknak kell ellenőrizni a háztulajdonost adófizetés szempontjából. 300 millió lejt kell megtakarítani az egyes minisztériumoknak havonként

Bucuresti-Bukarest, szeptember 15. Mi ronescu pénzügyminiszter — bukaresti jelentés szerint — újabb törvényjavaslatot készített el, amelyeket véleményezés végett már el is küldtek a törvényvéleményező bizottsághoz. A pénzügyminiszter újabb javaslatai, amelyek közé az adóbehajtás szigorításáról szóló törvény is tartozott, annak a pszichózisnak és idegességnek jellegét viselik magukon, amely a pénzügyminisztert most az egyre fenyegetőbb költségvetési deficit következtében urálja. Az adóbehajtás szigorításáról szóló törvényjavaslat, amelyet egyébként vasárnapi számunkban már részletesen ismertettünk, szinte állami szolgálatba állítja a lakókat és a munkaadókat. A javaslat szerint ugyanis ezentúl a lakóknak kell ellenőrizniük, hogy házigazdájuk kifizette-e az adót, míg a munkaadóknak minden évnegyed elején meg kell győződniük arról, hogy alkalmazottaik kifizették-e globális adójukat. Ha ezt nem tették meg, akkor a munkaadónak a szobán lévő összeget le kell vonnia alkalmazottainak fizetéséből és azt legkésőbb tíz napon belül be kell fizetnie a pénzügyigazgatósághoz.

A két új törvényjavaslat, amelyet fentebb említettünk, egyébként a következő: Az első a devizakereskedelem szabályozásával foglalkozik és rendkívül szigorú intézkedéseket tartalmaz azokkal szemben, akikről bebizonyosodik, hogy tiltott, illetve „zug“-deviza, vagy valutakereskedelmet folytatnak. Figyelembe véve, hogy olyan korszakot élünk, amelyben a devizakereskedelmeket törvénybe foglalták, nem merülhet fel kifogás az ellen, hogy a zugkereskedelmet megrend szabályozzák, azonban tartani lehet attól, hogy ezek az intézkedések is épp olyan balul fognak kiütni, mint a Banca Nationala legutóbb kiadott rendelete, amely megtiltotta a magánbankoknak a devizák vásárlását és amelynek visszavonását — mint mai számunkban jelentettük — memorandumban kérték a kolozsvári pénzügyintézetek. Az említett intézkedések is csak az volt a célja, hogy retorziót alkalmazzon azokkal az exportőrökkel szemben, akik nem szolgáltatták be a Banca Nationalához devizáikat. Ennek a retorzióknak viszont az lett az eredménye, hogy a gabonaexport teljesen megbénult, mivel hasonló körülmények között a magánbankok nem vállalták továbbra is az export finanszírozását.

A másik törvényjavaslat a Casa Generala költségvetés minden áron való gyen-

rala de Economii újjászervezésével foglalkozik. A javaslat értelmében a posta vezérigazgatósága mellett működő csekk- és virament-osztályt a Casa Generala de Economii-hoz helyezik át.

A költségvetés minden áron való egyen-súlybahoását dokumentálja a pénzügy-

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Indig Alfréd hangversenyét szombaton este tartja meg a román. kath. gimnáziumban. Indig Alfréd szombat este tartja meg hangversenyét a román. kath. gimnázium disztermében. A kitűnő művész kiheverte már fizikai indiszpozícióját s így szombat este visszanyert egészségének teljességében fog a hangversenydobogóra lépni, hogy sugalló erejű, férfias művészetében gyönyörködjünk. Indiget szülővárosában nemcsak mint művészt, hanem mint embert is mindenki szereti s ezért nem lehet kétséges, hogy telt hangversenyterem fogja ünnepelni szombati koncertjét. Indig szombati hangversenyének műsora: I. Debussy: Sonata, II. Brahms: Hegedűverseny, III. a) S. Saens, Havanaisa, b) Wieniawsky: Scherzo, Tarantella, IV. Róza Miklós: Magyar Suite. A szombati Indig-hangverseny zenei élvezetét Molnár Irma zongoraművész nő kitűnő kísérete egészíti ki.

Színház-Mozgó műsora

Csütörtökön, pénteken, szombaton és vasárnap fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor: Marko, a bohóc. Hangos premier. A legújabb idegfeszítően izgalmas németül beszélő és éneklő cirkuszsláger. A főszerepben: Ivan Kowal-Samborsky és Berthe Ostyn. Rendező: Max Reichmann.

RÁDIÓ MŰSOR

Péntek, szeptember 16.

Bukarest, 16: Rzkar. 18.30: Massenet: Manon opera grammofónon.
Budapest. 9.15: Szalónzenekar hangv. 12: Déli harangszó. 12.05: Hangverseny. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek. 4: Kosáryné Péz Lola felolvasása. — 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. — 5: Felolvasás. 5.30: Hangv. 6.50: Gyorsíró tanfolyam. 7.20: Rózsavölgyi grammofónhangverseny. 8.20: Felolvasás. 9: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar hangv. Majd: Cigányzene.
Bécs. 19.25: Verdi: Traviata c. operája. 22.05: Dajos Béla és zckara. Breslau. 21.25: Vonósnégyes. Berlin. 24-ig népszerű zene. Frankfurt. 22.45—24: Táncczene. Stuttgart. 21.15: Mozart-est a filharmonikusok előadásában.
Varsó. 20: Szimf. hangv. Milánó. 20: Grammfón.
Prága. 21.30: Borodin: D-dur vonós-négyes.
Pozsony. 22.20: Kávéházi zene. Stockholm. 22.30: Svéd esellóművek. Osló. 21.15: Kamarazene.
Svájci Aleman Adó. 20.30: Lang: Goethe svájci utazása.
Svájci Romand Adó. 20.30: Paderevszkij hangverseny.

Szombat, szeptember 17.

Bukarest. 19.45: Dalest. 20.15: Jazz. Budapest. 9.15: Katonazene. 9.30: Hírek. 12.05: Szalónzenekari hangv. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás. — 2.45: Hírek. 4: Rádióélet gyermekórája. 5.45: Zene, tánc és színjátás Indiában. 6.15: Hajrá, utazuk. 7.15: Mit üzen a

lyet a többi rezortminisztériumokhoz is tézett és amelyben felszólítja azok vezetőit, hogy költségvetésük keretein belül a legszigorúbb takarékosági intézkedéseket hajtsák végre. Ez az átirat rávilágít arra, hogy a pénzügyminisztérium már június 30-ki köriratában arra kérte a többi minisztériumokat, hogy havonta minimálisan háromszázmillió lejes takarékoságot valósítsanak meg. Egyes minisztériumok egyáltalán nem hajtottak végre megtakarítást, mások pedig csak egész csekély arányban, úgy, hogy ennek következtében most minden egyes minisztériumnál háromszázmillió lejnél nagyobb megtakarításokat kell végrehajtani havonta. A körirat végül arra kéri a minisztériumok vezetőit, hogy revidálják újból alaposan a minisztériumok költségvetését és tegyék meg a pénzügyminisztériumnak a takarékoságra vonatkozó konkrét javaslatokat.

rádió. 7.45: Szalónzenekari hangv. 8.45: Cigányzene. 9.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 10: Zenekari hangv. Utána cigányzene.

Bécs. 22.20: Táncczene. Breslau. 22.45: Szór. zene. Frankfurt. 22.45: Táncczene. Varsó. 22.05: Chopin hangv. Poznan. 19.45: Grammfón. Kattowitz. 19.25: Grammfón. Milánó. 22: Könnyű zene. Róma. 20.45: Leoncavallo: Pinson Mimi Prága. 19: Bányászzenekar hangv. Pozsony. 20: Zongorahangv. Brünn. 18.25: Olasz áriák. Osló. 22.15: Dalok és műdalok. Stockholm. 23: Grammfón. Toulouse. 19.30: Daiox. 22.30: Kedvenc grammofónlemezek.
Svájci Romand Adó. 20.30: Hangv. Svájci Aleman Adó. 20: Orosz hangv.

APRÓHIRDETESEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3 lej, vas-tagabó betűvel 6 lej. Legkisebb apró-hirdetés 30 lej. Állástkeresőknek 50 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Engedélyeket, vámolási ügyeket és bármilyen bukaresti megbízást elvállalok. Hirsch Salamon Huedin, Str. I. Maniu 5.

Két zsidó középiskolás fiú olcsón teljes ellátást kaphat. Reg. Ferdinand 13. Gross mannál.

Kiadó két szoba, konyha. Calea Traian 55. szám.

Kertes házban 1 szoba konyha kiadó. Str. Brațianu 45.

Naponta frissen fejt kóser tehén- és bivalytej (házhöz szállítva is), valamint tejszín, tejföl, vaj és turó kapható Schwartz Ignácánál, Str. Filipeacu (Szentlélek u.) 7. Ugyanott vegetárius koszt — kihirdásra is — kapható. Csak megrendelésre.

Zongora- és német tanítónő redukált árárt avagy lakásért órát adna. Cimeket „Tanítónő” jellegére kér a kiadóba.

Gyermekköcsit keresek megvételre. „Sürgős” jellegére a kiadóba.

Eladó gyermekköcsi Str. Radulescu 46. (Magyari telep).

Kiadó különbejáratu butorozott, parkettes szoba komplett hálóval, napos, kertes udvar. Reg. Ferdinand 107. földszint.

Ein junger Rabbiner, mit guter Stimme, tüchtig Redner, erstklassiger Vorbeter, kinderlos, sucht einen Rabbinerposten. Adresse bei der Administration des Blattes.

Teljesen képzett diplomás kosmetikus nő elhelyezkedést keres kozmetikai intézetben. Esetleg elmenne asszisztensnek bőrgyógyász, vagy nőgyógyászhoz is. Cím a kiadóban.

Varrónő, elsőrangú francia. és angolmunkás vállalja nagyon olcsón a legkülönböző fazonok készítését, csakis saját lakásán: Calea Victoriei (Magyar u.) 139. Hátul az udvarban.

Élelmiszerüzlet a fővárosban társaság keres 150.000 lej kb. „Biztos” egzisztenciát” jellegére a kiadóba.

SPORT

CFR—Haggibbor mérkőzéssel indul a kolozsvári futball bajnokság

Cluj-Kolozsvár, szeptember 15. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Kolozsváron vasárnap kezdődnek a kerületi (u. n. district) bajnokságok, amelyekben az Universitatenak és a Romániának a nemzeti bajnokságban való részvétele miatt csak öt egyesület vesz részt: A Haggibbor, CFR, KAC, KMSC és a Fellegvár. Ez utóbbi ebben az évben legelőször indul a bajnoki pontokért. Vasárnap két érdekes mérkőzés kerül eldöntésre: A Haggibbor a CFR-el, a KAC a KMSC-vel játszik bajnoki mérkőzést. A négy csapat bemutatkozását általános érdeklődés előzi meg. A kolozsvári egyesületek közül a Haggibbor emelkedett ki az utóbbi hetekben nagyon szép eredményekkel. A csapat jól egybeszokott gárdája nagyon formába jött az idén és néhány új, fiatal játékosai is megerősödött. Az utolsó pillanatban elismultak az ellentétek a Haggibbor futballszakosztálya és a csapat régi, nagyklasszisu kapusa, Rosenfeld I. Ferenc között és tegnap éjjel a Haggibbor futárral küldte fel Bukarestbe Rosenfeld I. igazolását. Amennyiben az iratok vasárnapra visszaérkeznek — és minden valószínűség szerint vissza is érkeznek — a Haggibbor kapuját már vasárnap Rosenfeld I. fogja védeni.

Az egyesület a régi játékoskeretből, melybe visszatért a nagy formában lévő Naftáli, a fiatal jobbszélső, aki ezen a poszton ma Kolozsvár legjobb játékosa — fogja összeállítani őszi együttesét. A csapatban az őszi szezonban Zélig I. és II., Havas, Weintraub, Ordentlich, Rosenfeld II. és IV., Márk. Naftáli, Barabás, Weisz, Jakab, Rafael és Mózes fognak játszani. A legjobban a CFR elleni mérkőzésre készül fel a csapat. A kolozsvári vasutasok már évek óta nem játszottak itthon, állandóan vidéki turnékon szerepeltek, viszont az ezeken elért eredményei alapján a Haggibbornak kemény küzdelemre van kilitára.

A közeli kolozsvári sporteredmények közül kiemelkedő érdekességű lesz az Universitatea—NAC mérkőzés, mely 24-én Kolozsváron fog lezajlani. Vasárnap a nemzeti bajnokságok szünetelnek, egyes városokban ligaválogatott mérkőzéseket fognak lebonyolítani.

Budapesten vasárnap játszik le a cseh-magyar európaupameccset, melyre Máriaassy szövetségi kapitány nagyon érdekes csapatot állított össze. A válogatottban a Budai 11-nek két játékosa és az amatőr Törekvésnek egy játékosa szerepel. A felállítás így a következő: Horn, Dudás, Korányi, Kárpáti II., Sárosi, Lázár, Nemes, Cseh II., Kalmár, Toldi, Titkos. Budapesti sport körökben számolnak azzal, hogy a magyar csapat ezt a mérkőzést is elveszti.

Dr. KULCSAR ISTVAN:

Bevezetés az individuális pszichológiába

Tartalmi kivonata: Az ősember lélekismerete. — Az egyén, mint célirányította egység. — A szervek fogyatékosága. — A „fiziológiai fogyatékoság”. — A fogyatékoság létrejöttének tényezői. — A fogyatékoság-érzés kompenzációja, a személyiség fejlődésvonala. — Az ideges jellem. — A tehetség. — Gyerekkori hibák. — Idegesség és elmebaj. — Elzártság és bűnözés. — Szexualitás problémája. — A kutúra. — Nevelés. — Az idegesség gyógyítása. — Önevelés. — Függelék: Az individuális pszichológia története.

Ára 98 Lei. — Kapható az UJ KELET könyvosztályában.

6 legfrissebb képeslapot kölcsönöz házhöz szállítva hett

30 lejtől teljesen új példányokat a

Kultura Kör

Strada Memorandului (Unió-u.) 4.

Régi lapok kölcsönzése vaszéles és orvosilag tilos!

Hett

10 lejtől régebbi, de használatlan lapokat kap — nem kölcsön — de örökön:

I Színházi Élet
I Tolnai Világlapja
I Délibáb
I Képes Krónika
I Képes Gyermeknapság

Ne hagyja magát félrevezetni használat, bacillusos lapok drága kölcsönzésével!

Irjon egy lapot: Kultura Kör Str. Memorandului 4. és megbizottunk felkeresi.

Nem. riad a étes heg meg az A szé lásra ké Megállit lásóra d A má feladat betük ö remtés p gyermek mosolyán pár szék fel lelke dia hátt Szép örült ter az életne cajával v

Fuchs ságnak a sikolt. E van, amé Bémult melsir fé Délután fényében gott és ör mulva, — holtan fe egyik kul

Azért, Valakik mi ellenté Azért, Aki nem társadalon egysége é nem ismer fellázadt eddig csak léje, rettet

Fuchs L raja-nagyfok is ide nak.

A sir f ellentétek a kölcsönökönnyáztat el az örök kihült tete ... Aki berek és al lengeti az csátás béke

— Mérsék Budapesti intézet időj tozóan felhó kelt nappali

— Szere sorsjáték c kező nyeren lej 52.244, lej 67.021, 9.793, 46.8 15.000 lej 1

— Herrio ból jelentik felében látó Alcala Zamo nőknél.

— Már az ból jelentik: megállapított az időszámít délafrikai b festették sz

— Felére mes. Varsóbu buzatermése termés 32.8 mult évi ered buza hazamí avalyi 50 sz burgonyaterm 305.5 méterm esőkkenést m ten.

HIREK

Fuchs Lili

Nem... Itt az újságíró tollja is megriad a rémülettől. Kihull a kézből és éles hegyével riadt felkiáltójelként áll meg az íróasztalon.

A szép Fuchs Lili tragédiája megállásra készteti az események krónikásait. Megállítja a napitörténések regisztrálására beállított masinát.

A máramarosi „nagy szenzáció” fájó feladat a krónikás számára. A fekete betűk összefolyó számai egy fiatal természet pompás alakjának, egy ismerős gyermekarc gyönyörű tekintetének, derűs mosolyának, egy örökké nevető szempár szépségének konturjait rajzolják fel lelkeszelei elé — a lesújtó tragédia hátterében.

Szép volt Fuchs Lili. És ő igazán örült természetadta szépségének. Örült az életnek, amely az ifjúság vidám kacsajával vette körül az ő 17 életévét.

Fuchs Lili örökre elnémult. E némaságnak azonban hangja van, amely felszólít. E siri mozdulatlanságnak ereje van, amely megrázza a körülállókát...

Bémult aggyal básméskodnak a gyermekéiről.

Délután még a szigeti strand verőfényében sütkérezett. Nevetett, kacagott és örült az életnek! És néhány óra múlva, — két katonagolyótól sebezten, holtan feküdt a szigetekamarai mezők egyik kukoricásában.

Azért, mert szeretett... Valakit, — akit az élet- és társadalmi ellentétek eltitoltak tőle.

Azért, mert gyermek volt... Aki nem tudta, hogy ez az élet, ez a társadalom az ellentétek dialektikus egysége és hogy ez a törvényszerűség nem ismer ellentmondást. Gyermekelke fellázadt ellene — és az élet, amely eddig csak fényt és derűt árasztott feléje, rettenetes bosszút állott rajta.

Fuchs Lili sirja körül a kisváros apró-nagyja, fiatalok és öregek, barátok és idegenek ezrei állanak. És sirnak.

A sir fölött pedig eltűntek a nagy ellentétek és a kölcsönös megbocsátás, a kölcsönös engesztelődés fájdalomában könnyőztatta göröngyökkel földelték el az örök békességbe a szép Fuchs Lili kihült tetemét.

... Akitől bocsánatot kérnek az emberek és aki már egy másik világból lengtet az emberek fölé az örök megbocsátás békelobogóját.

DANZIG HILLÉL.

Mérsékeltlen melegedő lesz az idő. Budapestre jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognóza szerint változóan felhős időjárás várható mérsékelt nappali felmelegedéssel.

Szerencsés számok. Az osztálysorsjáték csütörtöki húzásán a következő nyereményeket húzták ki: 750.000 lej 52.244, 200.000 lej 29.453, 60.000 lej 67.021, 25.000 lej 69.593, 20.000 lej 7.793, 46.851, 61.883, 3.256, 32.735, 15.000 lej 11.205, 26.160, 6.652, 69.995.

Herriot Spanyolországban. Párizsban jelentik: Herriot október második felében látogatást fog tenni Madridban Alcalá Zamorra spanyol köztársasági elnökkel.

Már az egyiptomi nők is. Londonból jelentik: Rhodéziai leletek alapján megállapították, hogy az egyiptomi nők az időszerűség előtt 3-4-ik évezredben dél-afrikai bányákból hozott mangánnal festették szemöldöküket.

Felére csökkent a lengyel buzatermés. Varsóból jelentik: Lengyelország buzatermése 15,2 millió métermáza. A múlt év eredményéhez képest. Az idén a búza hazamát a rozsda kár helyenként a tavalyi 50 százaléka kisebbítette. A búzatermés normális. Mennyisége 205,5 métermáza s csak 14 százalék csökkentést mutat az elmúlt évvel szemben.

Valószínűnek látszik a meg- egyezés a stressai konferencián

Párizs, szeptember 15. Remélik, hogy a stressai értekezlet pozitív eredményekhez fog vezetni. Valószínűnek látszik a meg egyezés a gabona árának revalorizációja kérdésében és a kivitel könnyítése ügyében. Lehet, hogy nem fog nehézséget okozni a németek vonakodása attól, hogy Lengyelországnak és

Csehszlovákiának preferenciákat adjanak. A német birodalmi kormány továbbra is megmarad álláspontja mellett. Csak Romániának, Magyarországnak és Bulgáriának nyújtanak preferenciális kedvezményeket, amely országokkal már eddig is megállapodásokat létesítettek.

Akinek még van miből. Londonból jelentik: Douglas Fairbanks a Csicsibu Maru tengerjáró fedélzetén elhagyta Losangelest és elutazott Kinába. A néma film idején nagy népszerűségnek örvendett filmszínész az elmúlt két évben feleségével, Mary Pickforddal kétszer utazta körül a világot, de most egyedül indult útjára.

Sokáig fognak élni az angolok. Londonból jelentik: Az egészségügyi minisztérium közlései szerint Angliában az általános életkor további növekedést mutat. A lakosság általános egészségi állapota példátlanul jó. Az újszülött fiú vas színű élettartama 65, a leányé 60 év. Öt évtizeddel ezelőtt fiuknál 41, leányoknál 44 év volt a várható élettartam.

Orvosi hír. Dr. Berner Mór bőrgyógyász, nemibetegségek szakorvosa (Tg-Mures, Szt. György u. 22.) külföldről hazakerkezett és rendelését újból megkezdte.

Épül a világ legészakibb meteorológiai intézete. Londonból jelentik: A szovjet kormány jelentést kapott a Malygin jég-törő parancsnokától, melyben közli, hogy végrehajtotta a sarkköri meteorológiai állomás felépítésére vonatkozó utasítást. Az állomás a Rudolf-földön az északi szélesség 81 fok 47 perc magasságában létesült. A földkereség legészakibb meteorológiai állomása mellett négy meteorológus számára alkalmas lakóház is épült. A meteorológusok áttelelnék a Rudolf-földön.

Nácik és szociáldemokraták uccai harca Bécsben. Bécsből jelentik: Wienerneustadtban revolverharc folyt nemzeti szociálisták és szociáldemokraták között. Két nemzeti szociálistát és két szociáldemokratát kórházba kellett szállítani lötéseikkel. A karhatalom több békét őrizetbe vett.

Első Filléres gyors Budapestre

Szeptember 23-án reggel 6 órakor, érkezés Budapestre d. u. 2 órakor. Vissza indul 27-ikén este. Résztvételi díj 700 lej. Utazás és vizum. Jelentkezés Hermes menetjegyirodánál Cluj, Calea Regele Ferdinand 13. Jelentkezési határidő szeptember 18.

Tízévi fegyházat kapott az apósgyilkos földmives. Emberölés vádjával állott a kolozsvári tábla előtt Calateanu Nicolae dévai földmives, akit a dévai törvényszék tízévi fegyházra ítelt, mert a múlt év októberében feleségével agyonütötte apósát, Gramanu Juon gazdát. Az após sohasem nézte jó szemmel a vejét és több ízben különböző fenyegetésekkel akarta rábírní lányát, hogy váljon el az urától. Az asszony nem akart elválni férjétől, mire Gramanu végrendeletet készített, mely szerint a leányára hagyott örökséget egy zárgondnokra bízta, akit kötelezett arra, hogy az örökségül hagyott részt, az unokájának biztosítsa. Calateanu elhatározta, hogy boszút áll apósán a végrendelet miatt s így a múlt év októberének végén, kiment a város határába és megvárta, míg apósa megérkezik a vásárról. Mikor a szekér megérkezett, a feleségével felfegyverkezett Calateanu az apósa elé állott és felszólította őt, hogy béküljön ki vele. Gramanu ostarával a vejének arcába csapott, aki erre előrántotta a fejszét és néhány ütessel megölte apósát. A táblai tárgyaláson a tanács helyben hagyta a dévai törvényszék ítéletét. Vádolt fellebbezett a semmitőszékhez.

Ujabb homoszexuális botrány robbant ki Berlinben. Berlinből jelentik: Wilmersdorf elővárosában egyik középiskola kisdíákjairól kiderült, hogy természetellenes hajlamu felnőttek szövetkeztének hálójába kerültek. A rendőrség a legszélesebb körben folytatja a nyomozást. Megállapítás nyert, hogy a bűnösök felhajtókkal dolgoztak s ezek szállították nekik a kisdíákokat az iskola lából gápkocsin a város különböző pontjain levő magánlakásokba, ahol azután példátlan orgiák zajlottak le.

Ujra fellángolt a japánellenes agitáció Kinában. Londonból jelentik: Egyik Sanghaj előtt horgonyzó japán hajó ellen bombamerényletet követtek el. Kisebb anyagi káron kívül néhány sebesültje is van a bombarobbanásnak. A városban a japánellenes bojkott újra erősbödik s az állandó agitáció következtében a helyzet újra mindinkább feszültebbé válik.

Kína nem tud adósságot fizetni, mert a japánok rátették kezüket a legfontosabb bevételi forrásokra. Nankingból jelentik: A napokban elterjedt a hír hogy a kínai külügyminiszter az angol, francia és az északamerikai Egyesült Államok kormányának jegyzékét küldött, melyben bejelenti, hogy Kína nem tud ebben a hónapban fizetési kötelezett ségeinek eleget tenni. Song pénzügyminiszter ezt a hírt demantálja és kijelenti, hogy annak következtében, hogy a Japánok elfoglalták a mandzsuriai vám hivatalokat és a maguk részére szedik a vámokat, nem rendelkezik Kína elég jövedelemmel a külföldi kölcsönei fedezésére, melyeket a só-adókkal garantált. A külügyminiszter figyelmeztette az illető kormányokat arra a veszedelmes szituációra, amelybe Kína azáltal került, hogy Japán lefoglalta a mandzsuriai vámokat és kijelenti, hogy nemzetközi akció kellene és ügyben megindítani. Song miniszter végül kijelenti, hogy a só-adót kivétől hivatali inspektorai már utasítva lettek, hogy a fő angol-francia adósságok közül az egyikre 250.000 sterling részletet fizessenek ki.

Alhírek Vilmos excsászár hazatéréséről. Londonból jelentik: Több európai fővárosban ma az a hír terjedt el, hogy Vilmos excsászár elhagyta Hollandiát s visszatért Németországba. Amsterdamból a hírt a leghatározottabban megcáfolják. Az excsászár a Haarlem közelében levő tengerparti Zandvoortban tartózkodik vendégségben egyik barátjánál.

A szultánnak szerencséje van, Párizsból jelentik: Limoges közelében a marokkói szultán gépkocsija egy tesjeskocsival összeütközött. Az autó súlyosan megrongálódott. A szultán és kísérője sértetlenek maradtak.

Kétévi börtön ékszerlopásért. Ma délelőtt érdekes ügyben hirdették ítéletet a törvényszék második szekcióján. Feurdean Traian kőműves volt a vádlott aki négy hónappal ezelőtt hosszabb ideig dolgozott a Zrinyi ucca 7. szám alatt lakó Reiter-családnál. A kőműves egy napon egyedül maradt a szobában levő cselédlánnyal, Herczeg Zsuzsannával, akitől erőszakkal elvette a háziaknak néhány értékes ékszerét. Feurdeant azonnal feljelentették, átadták az ügyészségnek és a tett elkövetése óta vizsgálati fogságban tartották. A törvényszék a múlt héten tárgyalta az ügyét, míg az ítéletet ma hirdették ki, mely szerint Feurdeant kétévi fegyházzal büntették. Vádolt fellebbezett.

NAPRÓL NAPRA

P. Robeson amerikai négerszínész a jövő hónapban hajóra száll s Angliába utazik vendégszereplésre. A színész Shakespeare szerepekben játszik, de időnként hangversenyez is, mert elbűvölően szép és jó az énekhangja is.

Egyik philadelphiai titkos szeszlelés mérés helyiségeiben detektívek szeszlelése után kutattak. Egyikük egy csapóajtón a pincébe zuhant s ott a titkos kártyázó helyiség asztalára esett. A detektív a meglepett hazárdjátékosokat letartóztatta.

Berlini jelentés szerint a wuppertali bíróság hét és fél évi, illetve négy évi szabadságvesztés büntetésre ítelt két kommunistát, akik június 19-én éjjel egy nemzeti szocialistát megöltek s két másikat lövésekkel súlyosan megsebesítettek. A bíróság elnöke ítéletében kiemelte, hogy a vádlottak halálbüntetést kapnának, ha tettüket az augusztus 9-i szükségrendelet életbeléptetése után követték volna el.

Adolphe Menjou amerikai filmszínész feleségével Bécsben tartózkodik. Interjúban hangoztatja, hogy nem tartja magát franciának, hanem amerikaiának. Amerikában született s az adósságai elől menekült a filmhez. Az első hét évi filmszereplés a kudarcok sorozata volt, de később váratlanul megjött a siker is.

Ulbricht és Pisculo pilóták az American Nurse óceánrepülőgépén Amerikából utban vannak a kontinens felé. Utjuk végcélja Róma. A repülőgépén van Edna Newcome olasz származásu newyorki színésznő is, akinek az a szándéka, hogy szülővárosa, Firenze felett eltönrnyóvel kiugrik a gépből. A színésznő Firenzében szüleit látogatja meg.

Ph. Raymond újabb eredményeket ért el az emberi test elektromos kisugárzásait felfogó készülékével. A gép az előtte elhangzott mondatokra mintegy válaszképpen zörejeket hallat. A feltaláló azt akarja kísérleteivel bizonyítani, hogy a spirítiszták asztalkopogtatásai nem természetfeletti erőktől származnak, hanem a testek elektromos kisugárzásának reakciói.

A Haggibbor temploma. A Haggibbor, mint minden évben, ezúttal is megrendezi őszi templomakcióját. A Haggibbor temploma ebben az évben is a Salom páholy termeiben lesz. A nagy érdeklődésre való tekintettel előjegyzéseket sürgősen kér a vezetőség. Előjegyzéseket ebben az évben Keszler Ignác Ideál hölgyfodrászata fogad el, Strada Universitáti 1.

Felhívás. A vezetésünk alatt álló nyugdíjgyűlés minden tagját felkértem, hogy a Cuza Voda 2. szám (Boeckai tér) alatti helyiségünkben szeptember 18-án, vasárnap délelőtt 10 órakor tartandó nagygyűlésre föltétlenül jelenjen meg. Tárgy: tiltakozás a hátralékok kötvényekben való rendezése ellen. Cluj, 1932 szeptember 15-én. Pop Valér elnök. Oana vezértitkár.

Kolozsvárról is filléres gyors indul. Az első filléres gyors Kolozsvárról Budapestre a napokban fog megindulni. Olcsó vonat lesz, kényelmes és akik utaznak rajta, épp úgy, mint a Budapestről Erdélybe jött filléres vonaton, egyetlen csalad tagjainak fogják érezni magukat. Olyanok mennek ezzel a filléres vonattal Pestre, akik garast-garasra rakva várják az alkalmat, hogy olcsón juthassanak el a magyar fővárosba. Ezt lehetővé teszi majd a filléres gyors, amely 700 lejért viszi oda és hozza vissza a jelentkezőket, még a vizum díja is benne van. Kívánatos, hogy az első utazás épp olyan sikeres legyen, mint az előbbi, hogy ezeket a vonatokat közérdekből rendszeresíteni lehessen. Jelentkezés egyébként a kolozsvári Hermes menetjegyirodánál szeptember 18-ig.

Iskolák! Edelstein M. David: Hitoktatók!

„Carte de religunea mozaică”

románnyelvű bibliatörténeti és hittan-könyv az elemi iskola összes osztályai számára, a közoktatásügyi minisztérium által approbálva, kapható a szerzőnél: Timisoara, IV. st. Gh. Pop de Basesti 11.

ÁRA: 35 LEI

Tanítóknak és könyvkereskedőknek szokásos rabatt.

UJ KELET *Legújabb hírek*

Elsőrangunak találja a bukaresti sajtó Maniu kompromisszumos megoldását

Mit tartalmaz az új konverziós törvény? A külföldiek be kellett bizonyítani, hogy Romániában respektálják a tulajdonjogot

Ma terjesztik a parlament elé az új konverziós törvényt

Bucuresti, szeptember 15. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kormány tagjai csütörtök délben egy órákor minisztertanácsra ültek össze, amely három órákor ért véget. A minisztertanácsban résztvettek Maniu Gyula és Pop-Cicio István kamarai elnök is. A kormány egyhangulag magáévá tette a Maniu által kidolgozott konverziós törvényjavaslatot és azt még délben átküldték a legfőbb törvényhozási tanácshoz. A törvényhozási tanács péntek délelőtt adja meg a kötelező véleményezést, úgy, hogy a javaslat minden valóságosságáért péntek délután a kamara elé kerül. A kormány rendkívüli sürgősség megszavazását fogja kérni a javaslat számára, melynek bizottsági vitája már péntek délután megkezdődik és valószínű, hogy a javaslat szombaton már a plénum elé kerül.

A kompromisszumos megoldás

A kompromisszumos megoldás, mint azt már tegnap megírtuk, Maniu Gyula műve, aki ismételt tanúságot tett nagyszerű politikai érzékéről. A javaslat főbb vonalaiban a következőket tartalmazza:

1. Az Argetoianu-törvény alkalmazását — a hitelezők és adósok közötti viszony végleges elintézését illetően — 18 hónapra felfüggesztik.

2. A kényszervégrehajtásokat hat hónapra felfüggesztik, minden mezőgazdasági tartozással szemben (tehát tekintet nélkül a birtok, vagy az adósság nagyságára.) Ezen hat hónap alatt a husz holdon alóli birtokosok 4 százalék az ezt meghaladó birtokosok tulajdonosai pedig 5 százalék kamatot fizetnek tartozásaik után. A kényszervégrehajtások felfüggesztésének ideje alatt az adósok kiegyezhetnek hitelezőikkel tartozásaik visszafizetésének módjára vonatkozólag. A husz holdon alóli birtokosok által ezen periódus alatt fizetett minden összeg kétszeres értékben számítatik.

3. A hat hónap elteltével a husz holdon alóli birtokossal szemben kényszervégrehajtásokat újabb 12 hónapra felfüggesztik. Ervényes ez a felfüggesztés a husz holdon felüli birtokosokkal szemben is, ha: a) mezőgazdák, b) jövedelmüknek legalább 60 százaléka mezőgazdaságból származik, c) ha tartozásaik földvásárlásból, investíciókból származnak és hektáronként nem haladják meg a 20 ezer lej szántóföldnél, 40 ezer lej ültetvénynél.

4. Azok a bankok és hitelintézetek, amelyeknek 40 százalékos mezőgazdasági tőrcájuk van, nem kötelesek a betéteket 18 hónapon belül visszafizetni, csak a Banca Nationala által megállapított mértékben.

A sajtó dicséri Maniu javaslatát

Az Adevurul mai számában igen kedvezően kommentálja Maniu javaslatát, amely a józan ész győzelme a különböző demagóg áramlatokkal szemben. Nem volt szabad egy ilyen súlyos kérdést elcsúsztatni formában megoldani, már pedig a kormány és a parlamentnek nem állott elegendő idő rendelkezésére még ahhoz sem, hogy az Argetoianu-törvény alkalmazhatatlanságának okait megvizsgálja. Azt, hogy a kormány a végleges konverziós forma keresésében oly nagy nehézségekkel találkozott, beszédesen bizonyította, hogy ez a probléma még

nem volt megérve. Ma sem lehet még tudni, hogy milyen és mennyi tartozás érdelemi meg az állam végelmét, tehát a konverzió követelményeit sem lehetett kiszámítani.

Ezek a körülmények mind a későbbi azonnali megoldása ellen érveltek. Van azonban egy másik szempont is, amely nem hagyható figyelmen kívül. A kormány a külföld és különösképpen a kapitalista Nyugat támogatása: kéri az ország pénzügyi restaurálásához. Amíg ennek a politikának az eredményei ismeretlenek, korai volna véglegesen megoldani a mezőgazdasági tartozások kérdését. Mert más a megoldás, ha számíthatunk a külföld támogatására és más, ha a kor-

mány a saját erejére van utalva. Helyesen tette tehát a kormány, midőn kompromisszumos megoldásnál állapodott meg. Az Argetoianu-törvény felfüggesztése által megakadályozza jogérvényes helyzetek teremtését. 18 hónap alatt pedig elegendő ideje lesz arra, hogy tisztába jöjjön a külfölddel és hogy elsimítsa a hitelezők és adósok közötti ellentéteket. A javaslat részletintézkedései ugyancsak előnyösek, mert jelzik, hogy a jövő végleges törvény megegyezésre fogja kényszeríteni az adósokat és hitelezőket. A külfölddel szemben pedig bebizonyítottuk, hogy nem ragaszkodunk olyan intézkedésekhez, amelyek inkompatibilisak a tulajdonjog tiszteletével.

Berlinben revolveres banditák fényes nappal lelőtték két banktisztviselőt és elraboltak 120 ezer arany márkát

Altónában elfogtak három álarcos bankrablót

Berlin, szeptember 15. Csütörtök délelőtt a charlottenburgi városháza közelében vakmerő rablótámadás történt, melyet négy, revolverekkel felszerelt bandita követett el. A revolveres rablók lesben állottak a bank kijárata előtt és vártak egy banktisztviselőkből álló csoportot, melynek az volt a megbízatása, hogy vasládákban lelakatolt pénzt szállítson át a Birodalmi Bankhoz.

A banditák egyike lelőtte Otto Mayer banktisztviselőt, aki kórházba szállítása közben meg is halt. A bandita eltárolt revolverével meg egy banktisztviselőt, akit szintén súlyosan sebesülten szállítottak kórházba.

A rablók a sebesült banktisztviselőktől elrabolták a vaskazettákat és azok

kat az autóra hajigálva, eltűntek. Mindez másodperc leforgása alatt zajlott le és a banditáknak még autójukat sem sikerült feljegyezni. A vaskazettában 120 ezer arany márkát volt, ami közel öt millió lejnek felel meg. A berlini rendőrség egész bünyűi személyzetét mozgósították a vakmerő rablók kézrekerítésére.

Hamburg, szeptember 15. Altónában három álarcos suhanc revolveres merényletet kísérelt meg egy bankfiók ellen. Az álarcos rablók csak egész kevés pénzt tudtak elrabolni, mert miközben a nagy pánicszékényeket fessegették, működésbe lépett az alarmkészülék és a nyomomban helyszíne érkezett rendőrség mind a három rablót a helyszínen elfogta.

Egy vasgárdista képviselő fantasztikus vádakot emelt a tordai magyarok ellen

Fischer József a máramarosi zsidó erdőmunkások részére munkát követelt

Bucuresti, szeptember 15. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara mai ülésén dr. Lupu az Ardealul nevű hajó megvásárlása iránt érdeklődött. 26.000 fontot fizettek ezért a hajóért, amely szerinte nem ér 3500-at sem.

Vlad Aurel: Mikor történt ez?
Lupu: Ezelőtt 2 hónappal.

Parlamenti vizsgálatok a hajópanamában

Ezután Dan Zacharia parlamenti vizsgálatot kér az olasz torpedóhajók ügyében. A szállított hajók nem felelnek meg a rendelkezésnek, 34 csomó helyett csak 32 csomósak és 40.000 lóerő helyett 32.000 a lóerejük. Ha ezek a hajók alkalmasak számunkra, úgy beugrik a tengerbe. Követeli Buholtel admirális elhelyezését.

Lupu: Nem elhelyezését, hanem felfüggesztését.

Betianu Policarp a beszarabiai centralisztikus rendszer ellen beszél a követeli a teljes decentralizációt közigazgatási, pénzügyi és tanügyi téren.

Popov Adonis kifogásolja, hogy a sajtó elferdíti a beszédeit.
Cuza is megállapítja ezt.

Stelescu vasgárdista beszél ezután, aki szerint Tordán meggyalázták a nemzeti tricolorot a magyar napon.

Willer tiltakozik.

Pop-Cicio elnök: Az önkéntes és tulzó honfiak nem tesznek jó szolgálatot.

Vasgárdista vád a tordai magyar napról

Stelescu kérdezi a belügyminisztert, van-e tudomása arról, hogy a tordai magyar napon propagandát fejtettek ki a román állam és nemzet ellen. A tordai rendőrök diszgyenruhában asszisztáltak, a román hadsereg lovait piros-fehér-zöld szalagokkal díszítették fel. Dr. Gaál Miklós képviselő aktív részt vett a román állam elleni manifestációban. Nem engedhető meg, hogy a román parlamentben olyan elemek legyenek, akik államellenes propagandát üznek. Különbön sem lehet nálunk magyar napot tartani, most

román napokat élünk, amelyekért anynyi ezer életet áldoztunk. Kéri a minisztert, tiltsa be az ilyen demonstrációkat és ne engedje meg a közvélemény arculcsapását.

A máramarosi zsidó munkásokért

Fischer József a földművelésügyi miniszterhez intézi panaszát a máramarosi erdőgazgatóság ellen, amely nem alkalmaz zsidó munkásokat és áruutalványokkal fizeti a munkásságot készpénz helyett. Ezzel megkárosítja az alkalmazottakat és törvénytellenesen jár el. Vizsgálat megindítását kéri.

Ferenczy Zsigmond magyarpárti, kérdezi az ipar- és kereskedelmi minisztert, milyen intézkedéseket tart szükségesnek az árucseré érdekében, a heverő munkások foglalkoztatására. Milyen eszközöket és módokat szándékozik igénybe venni, hogy a hatalmas kereslet és kínálat találkozzék egymással. Az akut krízis a pénz válsága és ha megfelelő intézkedések nem történnek, úgy a polgári gazdálkodást és a polgári társadalmat a legnagyobb veszély fenyegeti.

Másik interpellációját a hadügyminiszterhez intézi, akit arra kér, terjeszsen sürgősen a Ház elé egy kimutatást, hogy 1928 óta milyen mértékben részesült a hadsereg szállításaiban az erdélyi kisipar. Kijárók akadályozzák meg a hadsereg rendelkezésére arányos felosztását és ennek a visszasszágnak meg kell szünnie.

Fantasztikus méretű ár-emelkedéseket észlelnek az amerikai piacokon

Newyork, szeptember 15. Az áru- és piacokon több mint három hónapja tartó hossz kövtekezében Amerikában több mint száz százalékkal emelkedett a cukor ára. Ötven százaléknál magasabb árnívót mutatnak a pamut és különféle fémek. A kacsukok ár-emelkedése is megközelíti az ötven százalékot. A rizsnél és a gabonaműveknél minimális az árfolyamemelkedés.

Japán két imperialista szerződése Mandzsuriával

Tokió, szeptember 15. Japán és Mandzsuria között két fontos szerződés jött létre a mai napon. Az egyik szerződés katonai megállapodásokat foglal magában és lehetővé teszi ad Japánnak arra, hogy tetszés szerinti számú garnizó állítson fel Mandzsuriában. A másik szerződés gazdasági és pénzügyi természetű és záradékképpen tartalmazza az önnálló Mandzsuria de iure való elismerését.

Kína a két imperialista színezetű szerződés nyilvánosságra hozatala után Amerikában, Franciaországban és Olaszországban tiltakozott területi integritásának megsértése miatt.

A kínai tiltakozásra egyelőre Washingtonból jött válasz. Az amerikai külügyi hivatal közölte a kínai kormányval, hogy míg a Lytton-féle titkos népszövetségi jelentést nyilvánosságra nem hozzák, nincs módjában lépéseket tenni a mandzsuriai konfliktusban.

Raktárunkon lévő zsidó tárgyú könyveket olcsón kiadjuk:

- Max Nordau: dr. Kohn — — — 25 L
- Felix Weltsch: A zsidókérdés a modern eszméáramlatok tükrében — — — — — 25 "
- Solem Alejchem: Leégett nemesek — — — — — 10 "

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. Nyomása, Cluj-Kolozsvár, Strada Barza L. Pop (v. Brassai a.) 10. nr. Telefon 9-77

TAKA
plátó
No. 224.
da Baro
Telefon:
Havonta
évre 600.
földre: 1
félévre: 6
detések
KELET
szidóság
keink ut
rás megj

Könyv

Nyájas
riumra? J
éjjeleid m
led, hogy
mindent t
Megtudod
intézmény
nem hagy
Vitéz Sz
fogja nek
levő köny
rium" és a
mindössze,
sajt fogja
korlati ve
Széchy Ist
híres-neves
tudja. O v
és Sallait
tálta. Vitéz
reklámja s
fiatal jogá
ajánlason k
seket irdo
lapokba.

Aki ir, a
cangolják.
de nyugoda
vonatkozik
sége. De v
a statárium
nyára nem
alanyának.
ügyész ur á
vall a reklá
amely szerin
rim" kiadóh
írónak készi
fog, érdekes
szellemében
amely bevál
hol.

Valahol a
lett, akiket
rend ellen sz

Quod licet

Németország
hogy úgy mo
igazolást nye
dás.

Quod licet
szabad Jupite
nek.

Jupiter sze
tábornok tölt
hálás, de an
(nem minden
lernek és alve
Tragikus so
nál inkább iga
fújták fel ma
hogy Jupiter
Sokkal több
piter vette fe
burg is ezt a
most.

A náciák évek
szellemi" vez
a nemzeti sz
teljes mobiliz
hatalmas gyár
futószalagon t
Ha a náciák
minden bizonn
eme eszményük

Am nem kerü
bornokok azon
ami a tömegm
lust és a hads
kább értenek a
reterád-festőkb

S mert a tá
Hindenburg, ah
játssza az alk
nek látszik, ho
ciót" ök vigyék
Hitleristák.

Ebből a meggy
ténelmi fordulat
előzte Hitlerj é
német ifjuságn
illetőleg tornász
séről szóló rend
Hitler covik s
chát a junkere
Ami anaai ke
mert hiszen a me